

4687

3K11

9-64

528

88

ВОЗВРАТИТЕ КНИГУ НЕ ПОЗЖЕ

обозначенного здесь срока.

[illegible]

Գ. ԶԻՆՈՎՅԵՎ

ԻՆՁ ՊԻՏԻ ԻՄԱՆԱ ՅԵՎ ՀԻՇԵ
Հ.Կ.Կ. (Բ) ՄԵԶ ՄՏՆՈՂ ԱՄԵՆ
ՄԻ ԲԱՆՎՈՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1926

14 NOV 2005

Գ. ԶԻՆՈՎՅԵՎ

15 JUL 2005

3K01

9-64

1003

13339

ԻՆՁ ՊԻՏԻ ԻՄԱՆԱ ՅԵՎ ՀԻՃԵ
Հ.Կ.Կ. (Բ) ՄԵԶ ՄՏՆՈՂ ԱՄԵՆ
ՄԻ ԲԱՆՎՈՐ

1776

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ—1926

4888-88

I ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ամենից առաջ մի քանի խոսք այն մասին, թե ինչ բան է մեր կուսակցությունը: Կուսակցության մեջ մըտնող ընկերները կուսուսմասիրեն մեր կուսակցության պատմությունը վոչ թե մեկ ամսվա, յեվ գուցե վոչ ել մեկ տարվա ընթացքում:

Նրանք, ովքեր կցանկանան դառնալ Ռուսաստանի կոմպունիստական կուսակցության գիտակից անդամներ, պետք է տարիների ընթացքում ուսումնասիրեն մեր կուսակցության պատմությունը և մասնավորապես Վլադիմիր Իլիչ Լենինի մեծ դերն ադ պատմության մեջ: Յես միայն մի քանի ընդհանուր գծերով կհիշատակեմ այն ամե-

նակարևորը, ինչ մեր կուսակցության պատմության մասին պետք է իմանա կուսակցության շարքերը մտնողը:

ԿՈՄՄՈՆԻՍՏԱԿԱՆ ՄԱՆԻՔԵՍ

Կոմմունիստական կուսակցությունը, իբրև բանվոր դասակարգի միջազգային ուսմունք, ունի զարգացման մոտ 80 տարի: Մենք իրավունք ունենք կոմմունիստական մարքի ծագումը՝ իբրև պրոլետարիատի միջազգային ուսմունքի ծագում, հաշվելու այն որվանից, յերբ լույս տեսավ հայտնի Կոմմունիստական Մանիֆեստը, վոր գրել են բանվոր դասակարգի մեծ ուսուցիչներ Մարքսը և Ենգելսը:

Այդ մանիֆեստը, վոր մինչև հիմա յեւ ամբողջ աշխարհի կոմմունիստների ծրագրի հիմքն է կազմում, գրված է յեղիւ 1847 թ., այսինքն մոտ 80 տարի առաջ:

Այդ ժամանակվանից սկսած՝ կոմմուն-

նիզմը վերապրել է թե՛ վերելքի տարիներ և թե՛ ծանր պարտությունների ամբողջ շրջաններ, սակայն կոմմունիստական մանիֆեստի առաջ գալուց հետո՝ միջազգային կոմմունիզմը չի իջել պատմության բեմից:

ԱՌԱՋԻՆ ԻՆՏԵՐՆԱԳԻՏՈՂ

Իսկ յեթե կոմմունիզմի պատմությունը հաշվելու լինենք առաջին Ինտերնացիոնալի կազմակերպման ուրից՝ այդ ղեպքում եւ, դարձյալ մենք կունենանք 60 տարվա աշխատանք: Առաջին Ինտերնացիոնալը, կամ ինչպես նա կոչվում էր՝ Բանվորների Միջազգային Ընկերությունը կազմվել է 1864 թ. Լոնդոնում, Կարլ Մարքսի ղեկավարությամբ: Դա բանվորների առաջին միջազգային կազմակերպությունն էր, վոր իր առաջ գրել էր — միայն ավելի ընդհանուր ձևով — նույն խնդիրները, վորոնք մեր առաջ կանգնած են հիմա:

Այդ կազմակերպութիւնն աշխատեց մոտ 10 տարի:

Նա վոգեվորեց Փարիզի բանվորների առաջին ապստամբութիւնը, 1872 թ. Փարիզյան կոմունան, և ապա՝ միջազգային բուրժուազիայի կողմից քայքայման յենթարկվելով, ցած իջավ պատմութիւն բեմից:

Աւստրալիայի Ազատագրման խմբակը յեւ
Ռ. Ս. Դ. Բ. Կ-յան 1-ին համագումարը

Վերջապես՝ յեթե մեր կուսակցութիւնն պատմութիւնը հաշվելու լինենք առաջին բանվորական՝ կամ, ինչպես այն ժամանակ մենք մեզ անվանում էինք, Սոցիալ Դեմոկրատական խմբակի առաջացման ուրից՝ այն ժամանակ ել մենք կունենանք զարգացման մոտ 40 տարի:

Ռուսաստանում բանվորների մարք-ոստական առաջին խմբակը կազմվել է 1883 թվին, հանգուցյալ Պլեխանովի և նրա աջակիցների ջանքով: Այդ կազ-

մակերպութիւնը կոչվում էր «Աշխատանքի Ազատագրման խմբակ»:

Իսկ յեթե վերցնենք ավելի նեղ շրջանակ՝ մեր կուսակցութիւնն առաջին համագումարից սկսած և վոչ թե վերոհիշյալ խմբակից, այդ դեպքում ել, ինչպես դուք գիտեք, 1923 թվին մենք տոնեցինք կուսակցութիւն 25-ամյա հոբելյանը: 1898 թ. անլեզալ կերպով կանչվեց Ռուսաստանի Սոցիալ Դեմոկրատական Բանվորական Կուսակցութիւնն առաջին համագումարը: (Այն ժամանակ մեր կուսակցութիւնը կոչվում էր Ռ. Ս. Դ. Բ. Կ., այսինքն Ռուսաստանի Սոցիալ Դեմոկրատական Բանվորական Կուսակցութիւն):

Բայցեվիկների կուսակցութեան

Ռ. Կ. Կ. ծագումը

Ընկեր Լենինը, վոր ավելի քան 30 տարի աշխատեց Բանվորական Կուսակցութիւնն մեջ իր գործունեութիւնն հենց առաջին տարիներից սկսեց հիմք դնել

խակական հեղափոխական, իսկական բանվորական բայլչեիկյան կուսակցության: Բանվորական, ինչպես այն ժամանակ կոչում էին՝ սոցիալ դեմոկրատական կուսակցության շրջանում, ընկեր Լենինը սկսեց հավաքել կուսակցության ավելի կայուն պրոլետարական մասը և 1903 թվին կազմվեց կուսակցության բայլչեիկյան թև, վոր ծնունդ էր առել մենշևիկների հետ ընդհանուր ի կազմակերպությունից:

Այսպիսով՝ մեր կուսակցությունը, համենայն դեպս, ունի ավելի քան 20 տարվա պատմություն, և այդ տարիները չեղել են վոչ թե թմրության, այլ մեծ պայքարի տալիսներ: Այդ 20 տարվա ընթացքում Ռուսաստանը վերապրել է յերկու մեծ պատերազմներ 1904-05 թվականների պատերազմը Յապոնիայի դեմ և 1914-17 թվականներին իմպերիալիստական պատերազմը: Այդ նույն ժամանակամիջոցում Ռու-

սաստանը վերապրել է նաև յերեք մեծ հեղափոխություն. — 1905., 1917. թ. թ. Փետրվարյան հեղափոխությունը և 1917 թվի Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը: Յերկու այդպիսի տամնամյակները հավասար են յեկու այլ հարյուրամյակների: Այստեղ մեր աչքի առաջ ծնվում էր նոր Ռուսաստանը: Այսպիսով, մեր կուսակցությունը ստեղծվում էր թշնամու կրակի տակ՝ ցարիզմի տարիներում, Ռոմանովյան ռեակցիայի ծանրը շրջանում:

Այդ պատճառով մենք պետք է գիտենանք ու հիշենք, վոր մենք կանգնած ենք մեր նախորդների վոսկորների վրա, վոր մեր յերկրի լավագույն բանվորների ամբողջ սերունդները, վորոնք մեր կուսակցության հիմքն էին դնում, դրա փոխարեն հատուցում էին բանտի ու աքսորի յերկար տարիներ և կախաղան էին յենում:

ԻճՅԱԿԵԱ Ե ՎԱՐՉԱԳԵԼ մեր կուսակցութիւնը պայքարում

Գաղտնի աշխատանքի տարիներին ընթացքում մեր կուսակցութեան անդամների թիւն, ի հարկե, չնչին եր: Յերը ցարիզմը տապալկեց, Փետրվարյան հեղափոխութիւնից անմիջապէս հետո, մեր կուսակցութիւնն ամբողջ Ռուսաստանում ունեւր միայն 50.000 անդամ: Անգամ 1917 թվին, յերը մենք արդեն իշխանութեան զբաղման նախորդակին ելինք՝ մեզ մոտ, ամբողջ Ռուսաստանում, կար վոչ լրիվ 200.000 անդամ, իսկ այժմ՝ միայն Լենինգրադում ունենք 60.000 անդամ: Բայց այնուամենայնիւ, իր կազմով փոքր այդ կուսակցութիւնն իր հետեից տանում եր ամբողջ բանվոր դասակարգը:

Ինչպէս պատահեց այդ: Այն ընկերները, վորոնք մինչև հեղափոխութիւնը աշխատում ելին գործարաններում,

կհիշեն, թե ինչպէս հինգ կամ տասն տոնաւոր և անվախ բանվորներ իրենց հետեից տանում ելին ամբողջ գործարանը: Կուսակցութիւնը փոքր եր, նա չեր կարողանում տարածվել—ցարիզմը նրան խեղդում եր, ամեն մի քայլ փոխում բանտարկում եր կուսակցութեան անդամներին: Բայց կուսակցութեան մեջ համախմբված ելին բանվոր դասակարգի լավագույն ներկայացուցիչները: Բանվոր դասակարգի մեջ յեղած ամենագրագետ, ամենակայուն, ամենանվիրված, ինքագոհութեան համար ամենից ավելի պատրաստ, ամենաազնիւ ու անվախ, ամենագաղափարական տարրերը գտնվում ելին մեր կուսակցութեան շարքերում: Մեր կուսակցութիւնը, իբրև մի սպունգ՝ բանվոր դասակարգից իր մեջ եր քաշում նրա ամենալավագույն մասը: Հատիկ հատիկ յետեից մեր կուսակցութիւնը՝ ընկ. Լենինի գլխավորութեամբ, բո-

լոր գործարաններից, բոլոր ֆարրի-
կաններից հավաքում եր ամենատոկուն,
ամենակայուն բանվորներին և միաց-
նում եր նրանց այն մեծ կազմակեր-
պության մեջ, վոր հետզհետե գրավեց
բանվոր դասակարգի ոժանդակութիւն-
նը և հետո՝ բուրժուազիայի ձեռքից
խլեց իշխանութիւնը, անցկացրեց մեր
յերկիրը ամենածանր չարչարանքների
տարիներից և վերջապես հանեց նրան
դեպի լայն ճանապարհ: Ահա թե ին-
չու Ռ. Կ. Կ.-յան շարքերը մանող ա-
մեն մեկն ամենից առաջ պետք ե ի-
մանա և հիշե, վոր իրենից չի սկսվում
մեր կուսակցության պատմութիւնը:
Բացելով մեր կուսակցության դուռը՝
ամեն մի ընկեր պարտավոր ե հիշել
բանվորների այն սերունդների մասին
վորոնք մեզ համար հարթում եյին ճա-
նապարհը — շնորհակալությամբ պետք
ե հիշվի այն հերոսական կռիվը, վոր
տանում եյին Ռուսաստանի հարյուր ու

հազարավոր լավագույն պրոլետարնե-
րը ընկ. Լենինի ու մեր կուսակցու-
թյան հանճարեղ ղեկավարությամբ:
Միայն նա, ով գտնե մտքով կպատկե-
րացնե ծանր տանջանքների այն ճա-
նապարհը, վոր անցել ե մեր կուսակ-
ցութիւնն այդ յերկար տասնամյակ-
ների ընթացքում, միայն նա կարող ե
հասկանալ, թե ինչպիսի մեծ կազմա-
կերպության ճանապարհն ե բռնել ին-
քը և թե ում դուռն ե բաղխում:

Մեր հաղթանակները

1917 թ. Հոկտեմբերից սկսած՝ սեր
կուսակցութիւնը ապրել ե մի կող-
մից հսկայական հաղթանակներ, վո-
րոնց նմանը չեր ունեցել աշխարհի
վոյւե բանվորական կուսակցութիւն,
մյուս կողմից՝ նույն ժամանակաշր-
ջանում մեր կուսակցութիւնը տեսել
ե և դժվարութիւններ, վորոնց նմա-
նը նույնպես չը գիտե և վոչ մի բան-
վորական կուսակցութիւն:

Մինչև 1917 թիվը մենք յեղել ենք աննշան և հալածված կուսակցութիւն: Յարիզմի անկումից հետո՝ շարունակում եյին հալածել մեզ, իսկ 1917 թ. Հունիսյան որերից հետո՝ ես-երո մեն-շնիկյան կառավարութիւնը հայտարարեց ընկ. Լենինին գերմանական լրբաեա և ընկեր Լենինը ստիպված յեղավ մի քանի շաբաթ պահվել խոտի դեղի մեջ՝ Սեստրորեցկու մոտակայքում:

Յեւ ահա՝ մեր կուսակցութիւնը, վոր բանբասանքի, հալածման ու խաչելության եր յենթակա, մի քանի ամսից հետո բարձրացավ ամբողջ իր հասակով և 1917 թվի հոկտեմբերին՝ բանվոր դասակարգին առաջնորդ հանդիսանալով, մաքրեց իր ճանապարհից բոլոր իր թշնամիներին: Մեր կուսակցութիւնը՝ բանվոր դասակարգի ամբողջական մասնակցությամբ ու գլուղացիության ըղ-

գալի մասի ոգնությամբ, իշխանութիւնն իր ձեռքը վերցրեց մի լայնածավալ յերկրում, վոր իր տարածությամբ բնութւմ եր ամբողջ յերկրագնդի մեկ վեցերորդական մասը: Դա յեղավ չափազանց մեծ հաղթութիւն, վորի նմանն աշխարհքը յերբեք չեր տեսել:

Բացի այդ, կուսակցութիւնը կարողացավ վերջացնել իմպերիալիստական պատերազմը. ստեղծել կարմիր բանակ, ստեղծել նոր բանվորական պետական ապարատ և բոլոր ֆրոնտներում հակահարվածել միջազգային բուրժուազիայի հարձակումներին:

Կուսակցութիւնը կարողացավ հաղթահարել սովի և տնտեսական քայքայման տարիները՝ իր ձեռքից բաց չը թողնելով դրոշը: Վերջապես՝ իր տիրապետության 7-րդ տարում կուսակցութիւնը տեսավ, վոր Ռուսաստանը վերականգնման, բարձրացման ու վե-

րելքի ճանապարհով բարձրանում եւ կուսակցութիւնը տարավ հանդուգն պայքար և կատարեց հսկայական հաղթանակներ, վորպիսին յերբեկցե կարելի յե պատկերացնել: Բայց նրան չչացրին այդ հաղթանակները: Յերբ 1920 թվին լրացավ Վլադիմիր Իլյիչի ծննդւան 50 ամիակը, Մոսկվայում նշրան բուռն հարգանք մատուցեցին Մոսկվայի բանվորութիւնը և ամբողջ մեր կուսակցութիւնը: Վլադիմիր Իլյիչն այդ տոնակատարութեան որը, ի պատասխան այդ հարգանքի, հանդես յեկավ կարճատև ճառով և այդ ճառում նա սուսաց հետևյալը. «Յես խորապես շնորհակալ եմ ձեր բոլոր բարի ցանկութիւններին համար և կասեմ միայն մի բան. յես կցանկանայի, վոր մեր կուսակցութիւնը չդառնա մեծամիտ կուսակցութիւն: Լինում ե, վոր յերբ մարդ կյանքում մեծ հաջողութիւններ ե ունենում՝ մեծամտանում ե: Դա

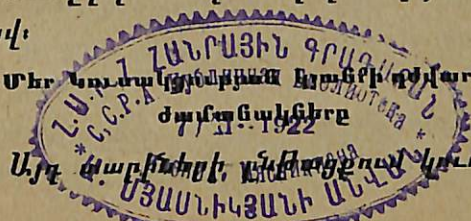
կարող ե պատահել և կուսակցութեան հետ: Չկա --ասում ե Վլադիմիր Իլյիչը,-- չկա ավելի խայտառակ և զարհուրելի բան, քան մեծամտացած մարդը, կամ մեծամտացած կուսակցութիւնը: Յեվ նա նախազգուշացնում եր մեզ, վորպեսզի մենք չդառնանք այնպիսի մի կուսակցութիւն՝ վոր մեծամտացել ե իր տարած հաղթանակներին:

Հետագարձ հայացք ձգելով անցած ճանապարհի վրա, դնելով ձեռքներս սրտներին, կարող ենք ասել, վոր մեր կուսակցութիւնը յերբեք չի մեծամտացել: Նա բանվորական, պրոլետարական կուսակցութիւն ե յեղել, ապրել ե բանվոր դասակարգի շահերով, և տանջվել ե նրա պարտութիւններով:

Մեր կուսակցութեան հոգեւոր գլխին
Ժամանակները
1922

Այդ * մարմնովի անկողնուկ կուսակ-

1003
8813339
4888

ցությունը տեսել ե նաև հսկայական դժվարություններ: Քիչ չեն յեղել դեպքեր, յերբ բանվորական մասսաները հեռացել են մեզնից և դա յեղել եմեր կուսակցության ամենադժվար պարուսմը:

Բուրժուազիայի դեմ ֆրոնտներում պայքարելը, նրա դեմ դիպլոմատիական պայքար տանելը, զանազան լորդ ֆերզոնների հետ բանակցություններ վարելը — այս ամենը ի հարկե, չափազանց դժվար ե յեղել մեզ համար, բայց դա մեր կուսակցության մեջ յերբեք առաջ չի բերել առանձնակի դառն տրամադրություններ: Ամենադառը բուպենները յեղել են այն ժամանակ, յերբ մենք զգացել ենք, վոր բանվորական մասսաները մեզ այնքան ել չեն հասկանում, յերբ տեսել ենք, վոր նրանք մեզանից հեռանում են: Մեղքներս ինչո՞ւ թագցնենք. յեղել են այնպիսի ժամանակներ, յերբ մեր կուսակցու-

թյունը բանվոր դասակարգի մեջ իբր փորձամասություն ե մնացել: Այդպես յեղել ե մասամբ 1914 — 15 թվականներին, իմպերիալիստական պատերազմի սկզբնական շրջանում: Այդպես ե յեղել անմիջականորեն փետրվարյան հեղափոխությունից հետո՝ յերբ «պաշտպանողականության» հավերժահիշատակ ալիքը բարձրացավ բավականի բարձր:

Սուսքը յերգից դուրս չես հանի: Այդպես ե յեղել մասամբ և 1921 թվին — հիշենք Կրոնշտադի որերը, հիշենք 1918 թվին գործարաններում տիրող տրամադրությունները, յերբ ստիպված յեղանք անցնել չարաբաստիկ մեկ ութ-յերորդական ֆունտ հացին:

Թարմ ե իմ հ շողության մեջ Ոբուխովի գործարանի միտինգը՝ Վոլոգարակու սպանություն որը: Ոբուխովսիու գործարանի նման մի գործարանի բանվորության զգալի մասը, յեթե վոչ մեծամասնությունը, այն

ժամանակ մեր դեմ եր: Յեվ դժվար
 եր այն ժամանակ մեղադրել բան-
 վորներին: Դրությունը չափազանց ծանր
 եր. յերեխաներին, կերակրելու համար
 բանվորները վոչինչ չեյին գտնում, իսկ
 գործարանները դադարկվում եյին, սպի-
 տակ գվարդիականները առաջանում
 եյին, ապրելը ավելի ու ավելի դժ-
 վարանում եր: Վոչ բոլորն եյին ի-
 րենց հաշիվ տալիս, թե ովքեր են իս-
 կական մեղավորները: Շատերը տատան-
 վեցին: 1920 թվին և 1921 թ. սկզբ-
 ներին, Կրոնշտադի որերի նախորյա-
 կին — ահա թե յերբ են յեղել մեր կու-
 սակցության ամենադժվարին որերը՝
 և վոչ թե այն ժամանակ, յերբ սպի-
 տակ գվարդիականները մեզ սպառնում
 եյին, վոչ ել այն ժամանակ, յերբ լոր-
 դերը մեզ ուղարկում եյին ուլտիմա-
 տուժներ: Մեր կուսակցության համար
 ամենադժվարին տանջանքն այն եր,
 վոր բանվոր դասակարգը տատանվում

եր, դադարում եր մեզ հավատալուց:
 Մեր կուսբջիջների դրությունը գոյ-
 ծարաններում ու ֆաբրիկաններում սոս-
 կալի յեր, հաճախակի նրանց անվա-
 նում եյին կոմ-լրտեսներ յեվ նայում
 եյին կոմմունիստների վրա վորպես
 ատելի պետերի վրա: Յերբ կոմմունիստը
 մտնում ե վորյեվե գործարանի վար-
 պետանոցը՝ անմիջապես դադարում եր
 բանվորների միջև տեղի ունեցող խոսակ-
 ցությունը: Պատահում եր, մի բուռն
 կոմմունիստներ, թվով 30 — 40 հոգի,
 ստիպված եյին լինում գործարանների
 և ֆաբրիկաների դռան առաջ հրացան-
 ները ձեռքներին կանգնել և թույլ
 չտալ բանվորներին, վոր ինչպես
 այն ժամանակ ասում եյին, — «սազ
 ածեն»:

Ահա թե յերբ եր պահանջվում
 հավատ դեպի գործը: Մինչդեռ այդ
 մոմենտը հեղափոխության վճռական
 մոմենտն եր: Յեթե մեր կուսակցու-

թյան մեջ մի փոքրիկ տատանում լինելը՝ կրոնշտադի որերին ամբողջ Հեղափոխությունը կործանվեր:

Հեղափոխության պիճակը մագից երկախված: Բանվորությունը սովամահության, ցրտահարության ու հուսախաբման եր մատնված: Յուրաքանչյուր ամիս նորանոր զորահավաքներ, նոր-նոր դժվարություններ ելին առաջանում: Գործարանը գործարանի հետեից փակվում եր. դրամի անկումը տեղի յեր ունենում չափանված արագությամբ, Պետրոգրադին հաց չեր հասցրվում: Բոլորն զգում ելին, վոր պայքար եր մղվում դիմանալու համար: Յեթե ուժ լինի կես կամ մեկ տարի յիս դիմանալու համար, ապա ամեն բան հեղհետե կ'կանավորվի, իսկի յեթե վոչ, այն ժամանակ ամբողջ Հեղափոխությունը պարտված կլինի:

Յեվ յեղել ե, յերբ մենք այգալիսի մոմենտներին փոքրամասնություն ենք

հանդիսացել բանվոր դասակարգի մեջ, բայց հենց նրանումն ե կայանում ընկ-կենինի, մեր յերկրի լավագույն բանվորության հետ միասին ստեղծած կուսակցության մեծությունը, վոր նա նման ըուպեներին շարունակում եր անսասան մնալ:

Մեր կուսակցությունն ապացուցեց, վոր նա կարողանում եր կանգուն ժր-նալ վոչ միայն տոնական որերին այլ և Հեղափոխության նվաճումների համար մղվող գորշ ու առորյա պայքարում: Կուսակցությունն իր հզորությունն ապացուցեց նրանով, վոր յերբ բանվոր դասակարգի ձայնը կտրվում եր, յերբ բանվոր դասակարգը հուսալքված եր ու քիչ եր մնում, վոր ինքն իր ձեռով իր վզին փաթաթեր կախաղանի ողակը կուսակցությունը՝ բանվոր դասակարգի մեջ փոքրամասնություն լինելով հանդերձ՝ կարողացավ ստիպել, մինչև իսկ այն տեղ, վորտեղ հարկավոր եր զեն-

քի դիմել — վոր բանվորութիւնը չցրվի, չդառնա մարդկային փոշի, այլ իր կուռ շարքերը պաշտպանի այդ անցողիկ շրջանում, վոր վորոշում եր ամբողջ Հեղափոխութեան բախտը:

Յերբ այդ ծանր դրութիւնը վրա հասավ, կուսակցութեան շարքերը սկսեցին նոսրանալ, նրա մեջ մնացին ամենակոփվածները, վորոնց կես մասը գրտնրվում եր ֆրոնտներում: Մնացածները ամեն ջանք թափում եյին՝ համոզելու համար անկուսակցական բանվորութեանը, վոր նա վորևէ կերպ հաղթահարեւ այդ ամենամեծ դժվարութիւնները: Յերբեմն ստիպված եյինք լինում նույնիսկ հալածանքի դիմելու՝ բռնութիւն գործադրելով մինչև անգամ գործադուլ անող բանվորների հանդեպ: Դա մեզ համար ամեն ինչից ծանր եր, բայց մենք գիտեցինք՝ վոր յեթե քայքայմանը հնարավորութիւն տալինք՝ Հեղափոխութիւնը կկործանվեր:

1921 թվի գարնանը, յերբ Վասիլևսկու կղզում, Լենինգրադի մոտ, կին բանվորուհիները դուրս յեկան փողոց՝ պահանջելով հաց և մեր ուսանող կոմսունարները պիտի ցրեյին ու կանգնեցնեյին նրանց՝ դա անյերևակայելի ցավ եր պատճառում մեզ բոլորիս և գրեթե անվերապես Վլադիմիր Իլյիչին, վոր իրեն զգում եր բանվոր դասակարգի շարքերից դուրս յեկած և սիրում եր վոչ միայն բանվոր դասակարգն ամբողջապես, այլ և ամեն մի բանվորուհուն, ամեն մի բանվորին առանձին: Յեւ բանվոր կոմսունարները, վորոնք այն ժամանակ ծառայում եյին Կարմիր բանակում, կամ աշխատում եյին մեր այլ հիմնարկներում, և վորոնք ստիպված եյին ճնշումների դիմելու՝ ծանր տանջանքներ եյին ապրում. բայց նրանք գիտեցին, վոր այլ կերպ հեղափոխութիւնը փրկելն անհնարին ե: Այդ ծանր ժամանակները բանվորութեան մի մասը հե-

ոսնում եր մեզանից, տատանվում եր,
չեր հավատում հեղափոխության բարե-
հաջող յելքին, մտածում եր՝ վոր բուր-
ժուազիան մեզ վերջի վերջո կկոտորի
և բանվորության մի մասը չեր ցանկա-
նում մեզ հետ միասին մասնակից լի-
նել այդ վիճակին։ Այդ տարիների ըն-
թացքում բանվոր դասակարգի և ամ-
բողջ Հեղափոխության ապրած վիճակի
բոլոր այլանդակությունները միշտ ել
անդրադարձել են մեր կուսակցության
վիճակի վրա՝ այն պարզ պատճառով,
վոր մեր կուսակցությունը բանվոր դա-
սակարգի միս ու արյունից ե կազմված։

II ՆՈՐ ՇՐՋԱՆԻ ՍԿԻԶԲԸ ՄԵՐ ԿՈՒՍԱԿ- ՑՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Բանվորների հոսանքը դեպի մեր

կուսակցությունը

Այժմ վերջապես գալիս են այլ ժա-
մանակներ, չերբ բանվոր դասակարգի
ամբողջ մասսան տեսնում ե կամ գոնե
սկսում ե տեսնել մեր դործի ճշմար-
տությունը, սկսում ե համոզվել, վոր
վոչ մի այլ ճանապարհ չկար և չեր
ել կարող լինել, վսր Ռուսաստանի կոմ-
մունիստական կուսակցությունը միակ
կազմակերպությունն ե, վոր կարողա-
ցել ե դեպի նոր ճանապարհ դուրս բե-
րել բանվոր դասակարգին՝ նրա միջո-
ցով և գյուղացիությունը, իսկ գյուղա-
ցիության միջոցով՝ նաև ամբողջ չեր-
կիրը։

Դրանով ե բացատրվում այն, Վոր վերջին տարում բանվորների նոր հոսանք ե սկսվել դեպի մեր կուսակցության շարքերը: Այդ հոսանքը սկսեց դեռ մինչև Վլադիմիր Իլյիչի մահը: Մեր կուսակցության համամիութենական կոնֆերանսը, Վոր իր աշխատանքներն ավարտել ե մինչև Վլադիմիր Իլյիչի մահը՝ մի վորոշում ընդունեց, այն մասին, թե դազգահի մոտ աշխատող հարյուր հազար բանվորներ պետք ե ընդունվեն կուսակցության մեջ: Լենինգրադի առանձին կազմակերպություններում բանվորների ու բանվորուհիների հոսանքը դեպի կուսակցությունը սկսվել եր մինչև Վլադիմիր Իլյիչի մահը: Վլադիմիր Իլյիչի մահը միայն ավելացրեց այդ հոսանքը—նոր խթան հանդիսացավ, արթնացրեց քնածներին և տատանվողների վորոշ շերտեր և այն նըշանակություն ունեցավ, Վոր այդ շերտերն ավելի մտերմաբար յեկան մեզ

մոտ: Այն, ընկ. Լենինի մահը ստիպեց մտածել յուրաքանչյուր բանվորի ու բանվորուհու և մեզ բոլորիս:

Ամբողջ Ռուսաստանն իրեն վորբացած զգաց: Մինչև Ընկ. Լենինի մահը մի Ռուսաստան կար յեվ Ռուսաստանը ուրիշ դարձավ նրա մահվանից հետո: Յուրաքանչյուր մարդ խորը մտածեց իր հայրենի յերկրի հետագա վիճակի մասին: Բայց այդ ալիքը, Վոր ուղղվեց հիմա դեպի մեր կուսակցությունը՝ նախապատրաստված եր առաջուց:

Կուսակցությունն այժմ նոր անդամների բերք ե հնձում նրա համար, Վոր նրա հերոսական աշխատանքը՝ չնայած այդ տարիներում կոտարած առանձին սխալներին, պատրաստել ե այդ հունձը: Մենք միշտ գիտեցինք, Վոր բանվոր դասակարգի ճանապարհը ծածկված ե վոչ թե վարդերով, այլ փշերով: Այսոր մակընթացություն, վաղը տեղա-

տվութիւնն, մշուս որը նոր մակընթացութիւնն և այլն: Կուսակցութեան ուժը կայանում է նրանում, վոր նա տեղատվութեան տարիներումն ել ամուրբեր կանգնած իր գիրքերում:

Բայց այն, ինչ մենք տեսնում ենք այժմ՝ դա Հեղափոխութեան վորոշ հաշվեհարդարն է: Բանվորների մասսայական մուտքը դեպի մեր կուսակցութիւնը, յեղրափակում է մեր հեղափոխութեան պատմութեան մի ամբողջ գլուխը:

Կուսակցութիւնը յեկ բանվոր գասակարգի մեծամասնութիւնը

Մինչև 1917 թվի Հեղափոխութիւնը չեղել են տարիներ, չերբ համարյա թե ամբողջ մեր կուսակցութիւնը նստած եր բանտում: Մեր կազմակերպութիւնն ել անխնա ջարդում ելին, բայց այնուամենայնիվ մենք հավատում է չինք մեր զործին և գիտելինք, վոր կգան ավելի լավ ժամանակներ: Կոմունիստական

կուսակցութիւնը չեր կարող բանվոր գասակարգի մեծամասնութիւնը միացնել իր շարքերին՝ քանի դեռ բուրժուազիան եր կանգնած իշխանութեան գլուխ: Լավագույն դեպքում բանվոր գասակարգի մեծամասնութեան վրա նա կարող է ազդեցութիւն ունենալ: Բուրժուազիան վոչ մի դեպքում չի թողնում կոմունիստներին, վոր զարգանան ու դառնան մեծ և լեզալ կոմունիստական կուսակցութիւն:

Նա ջախջախում է կոմունիստներին, կոմունիստական կուսակցութիւնը հայտարարում է անլեզալ և կոմկուսակցութեան պատկանողներին արտաքսում է, կախաղան է հանում, մասսայական արշունահոսութիւններ է սարքում՝ ինչպես դա տեղի ունեցավ Գերմանիայում, չերբ գնդակահարվեցին հազարավոր ապստամբ բանվորներ, չերբ սպանվեցին Լիբկնեխտը և Ռոզա Լուկսեմբուրգը: Այսպես է վերաբերվում

բուրժուազիան ամբողջ աշխարհում։
 Բուրժուազիան այնքան հիմար չե. նա
 չի սպասի, վոր բանվորության մեծա-
 մասնությունը միանա կոմունիստա-
 կան կուսակցության շարքերում և ապա
 հարձակում գործե կապիտալիզմի դեմ։
 Բուրժուազիան հենց վոր տեսնում ե,
 թե կոմունիստական կուսակցությու-
 նը սկսում ե աճել, հրով ու սրով աշ-
 խատում ե ե վերջ տալ նրան։ Բացի
 բանտերից, կախաղաններից, աքսորնե-
 րից, բուրժուազիայի տրամադրության
 տակ կան նաև լրագրեր, դպրոց, պար-
 լամենտ, յեկեղեցի և մասպանների վրա
 ազդելու այլ միջոցներ։ Հենց այդ ե
 պատճառը, վոր քանի իշխանության գը-
 լուխը կանգնած ե բուրժուազիան՝ կոմ-
 մունիստներն իրենց շարքերում չեն կա-
 րող միացնել բանվորության մեծամաս-
 նությունը։ Նրանք ստիպված են միաց-
 նել միմիայն մի բուռն, միայն ավան-
 դարդը, վոր չի վախենում վոչ մի հա-

լածանքից։ Բայց անգամ այն դեպքում,
 յերբ կոմունիստները գրավում են իշ-
 խանությունը, ինչպես ցույց տվեց մեր
 փորձը, անցնում ե ևս մի քանի տարի,
 վորի ընթացքում կոմունիստները
 նույնպես չեն կարողանում իրենց շար-
 քերի մեջ քաշել բանվորության մեծա-
 մասնությունը։ 1917 թվի հոկտեմբերին
 մենք ստացանք իշխանությունը, բայց
 մինչև այժմ ել դեռ բանվորների մե-
 ծալմաննությունը մեր կուսակցության
 անգամ չե և, վորքան կարելի չե նա-
 խատենանել՝ մոտավորապես խորհրդային
 իշխանության գոյության տասնամյակին
 միայն մենք կունենանք բանվորության
 մեծամասնությունը՝ կազմակերպված
 մեր կուսակցության շարքերում։

Այլ խոսքերով, մեր հեղափոխու-
 թյան փորձը ցույց ե տալիս, վոր իշ-
 խանությունը գրավելուց հետո, մոտ
 10 տարի յե հարկավոր, վորպեսզի բան-
 վորության մեծամասնությունը մտնի

կոմմունիստական կուսակցութեան շարքերը:

Ինչո՞ւ յե այդ այդպէս: Վերովհետեւ հեղափոխութիւնը տոնակատարութիւնն է, այլ ծանր պայքար եւ է նա չի վորոշվում մի վայրկյանում, բարրիկադները վրա, հին կառավարութեան անկումով եւ ձմեռային պալատի գրավումով: Վո՞չ. դա միայն սկիզբն էր: Այնուհետեւ պետք էր կառուցել կարմիր բանակը: Բանեցնել գործարանները, կանոնավորել դպրոցները, հիվանդանոցները, յերկաթուղու գծերը եւ այլն, եւ այդ բոլորի համար պետք են տարիներ ու տարիներ: Իսկ ժառանգական բանվորը՝ մինչեւ իր սեփական աչքերով չտեսնե գործի հաջողութիւնը, մինչեւ չտեսնե գործն առաջ եւ գնում, նա կ'մնա մի կողմը կանգնած եւ կըսպասի, թե ինչ եւ ինչեղի:

Յերբ այդ անցողական տաճարային կը կանցնի, յերբ բանվորութեան մե-

ծառանդութիւնը կազմակերպված կլինի Ռուսաստանի կոմմունիստական կուսակցութեան շարքերում, այն ժամանակ գործը կշարժվի միանգամից, ավելի մեծ արագութեամբ, քան մինչ այժմ: Վերովհետեւ այն ժամանակ հրգոր բանվոր դասակարգը՝ ամբողջովին միացած կուսակցութեան շրջանակում, ունենալով հսկայական կուտակված փորձ, իրենից մի այնպիսի մեծ ուժ կներկայացնի, վորի դեմ վոչինչ եւ վոչ վոր չի համարձակվի դուրս գալ:

ԱՆԿԼՈՍԱԿԳԱԿԱՆՈՒՅՈՒՄԻ ՄԱՌԻՆ

Ներկա մոմենտի կարևորութիւնը կայանում է նրանում, վոր մենք տեսնում ենք այդ նոր հսկայական շրջանի սկիզբը: Մենք այժմ հաճախակի հարցնում ենք մեկս մյուսին եւ յուրաքանչյուրը ընկերոջը, վոր մտնում ե կուսակցութեան մեջ, թե ինչով ե բացատրվում այն, վոր նա մտնում ե կուսակցութեան մեջ: Յեւ սկսվում ե բացա-

տրութիւնը. այն «պատճառով, վոր Վր-
լադիմիր Իլյիչը մահացել է» ասում
է մեկը. յերկրորդն ասում է. «Հնա-
յած գտնում էյի, վոր մտնելը անհրա-
ժեշտ է, այնուամենայնիւ առաջ ըն-
տանեկան դրութիւնս խանգարում
եր: Այժմ վոչինչ, դրութիւնը հեշտա-
ցել է,» և այլն, և արև: Յեւ կգա ժա-
մանակ, և այդ ժամանակը հեռու չե,
նա կլինի 5 տարուց հետո, յերբ գոր-
ծարաններում զարմանքով կնայեն նը-
րա վրա, ով չի մտել կուսակցութեան
մեջ: Այդպիսի բանվորներին կհարցնեն՝
այդ ինչպէս է յեղել, ինչո՞ւ դու կու-
սակցութեան մեջ չես:

Կար ժամանակ, յերբ գործարանում
անկուսակցական լինելը համարվում էր
բարիք: Դուք ինքներդ հիշում եք այն
ժամանակները, յերբ մի քանի բան-
վորներ հպարտանում էին՝ ասելով
«մենք ինչ վոր կոմունիստներ չենք,
մենք անկուսակցականներ ենք» և ինք-

նաբավականութեամբ շփում էյին ի-
րենց միւրուքները. իսկ մենք «խնա-
մում» էյինք այդ անկուսակցականե-
րին և նրանցից մի քանիսն այդ խը-
նամբը հաճույքով էյին ընդունում: Յես
կարծում եմ, վոր այժմ գործարաննե-
րում հոգեբանութիւնը սկսում է փոխ-
վել: Վ. չ վոք գոռողութեամբ չի հայ-
տարարի այն մասին, վոր ինքն անկու-
սակցական է: Յեւ ինչ հպարտանալու
բան է այդ: Չե վոր անկուսակցակա-
նը դա մի մարդ է, վոր չի պատկա-
նում վոչ մի վորոշ կուսակցութեան,
այսինքն՝ չունի վորոշ ծրագիր, չգիտե
ինքն ինչ է ուզում քաղաքական կյան-
քից և դատում է ահպես, ինչպէս հա-
ճախակի հանաքով ասում եր ընկ. Լե-
նինը, — «մեր գյուղացիներից շատերը,
և մի քանի բանվորներ դատում են
այսպես ամեն վոք իրա համար և
միայն աստիճան բոլորի համար»: Ա-
հա այսպէս է դատում անկուսակցա-

կահր: Նա չգիտե, թե ինչ է ուզում: Առանց ծրագրի, առանց վորոշ գաղափարների, առանց կամքի ու առանց կազմակերպության՝ նա մարդկային փոշի յե: Հպարտանալու վոչինչ չկա այստեղ, և յես մի դառն ըոպելին, 1919 թվին, մի ժողովում անկուսակցականներին ասացի՝ «ինչ եք պարծենում. անկուսակցականները՝ դրանք գըլլւխներից գուրկ են. անկուսակցականները չգիտեն, թե ուր պետք է գնալ և ուրիշներին դեպի ուր պետք է տանել: Ի հարկե, ձեզանից վոչ վոր անկուսակցականների հետ իր կապը չպետք է խզե: Բայց անկուսակցականության դեմ պետք է պայքարել, Այս պատճառով մենք պետք է գործարաններում աչժմ համբերությամբ ու տուղունությամբ բացատրենք, վոր գիտակից բանվորը անկուսակցական չպետք է լինի: Թողնենք, վոր բուրժուազիան և նեպմանները լինեն անկուսակցական:

Արևմուտքում բուրժուազիան ամենուրեք կազմակերպված է իր կուսակցությունների մեջ, իսկ բանվորին քարոզում է անկուսակցականութուն, ասելով՝ վոր քաղաքականութունը ձեր խելքի գործը չէ: Իսկ յես կարծում եմ, վոր մեր բանվորագյուղացիական պետության մեջ, պետք է դերերը փոխել: Մենք նեպմաններին խորհուրդ կտանք, վոր նրանք լինեն անկուսակցական, իսկ ինքներս կամրապնդենք մեր բանվորական կուսակցությունը: Յես կարծում եմ, վոր բանվոր դասակարգի կանանց մեջ, ծերուկ բանվորների մեջ, վորոնք դեռ հպարտանում են իրենց անկուսակցականությամբ՝ աչժմ պետք է տանել աշխատանք, բացատրելով նրանց, վոր անկուսակցականությամբ հպարտանալու կարիք չկա: Սպասում եյինք ձեզ ընկ. անկուսակցականներ, մի տարի, յերկու տարի, յերեք տարի, վերջապես վրա հասավ յոթերորդ

տարին. Ժամանակ ե վերջապես պատիվ իմանալ, ժամանակ ե վերջապես ուղեղներդ շարժելու:

Այսպիսով՝ ա՛յն, ինչ վոր կատարվում ե մեր աչքերի առաջ՝ դա հարյուր հազար նոր անդամների հասարակ ընդունելությունն է, կուսակցությունն մեջ ա՛յն իմաստով, վոր չեղել ե չորս հարյուր հազար անդամ, այժմ կրկին ճինգ հարյուր հազար: Վնչ. դա նշանակում ե, վոր սկսվել ե մեծ թեքում բանվ ը դասակարգի մեջ. բանվոր դասակարգն զգաց, թե ինքը պետք ե կադմակերպված լինի ա՛յն կուսակցությունն շարժելուն, վոր քսան ե ճինգ տարի պայքարել ե բանվորությունն շահերի համար. վոր կարողացել ե հաղթանակել ե հաստատել բանվորագյուղացիական իշխանություն, կառուցել կարմիր բանակ, հարվածել թշնամիներին, վորոնք չորս կողմից սպառնում եյին ե վերջապես անցնել տնտեսու-

թյան բարձրացման գործին: Այդ թեքումը ղեռ մի քանի տարի առաջ նախատեսանում եր Վլադիմիր Իլյինը: Կուսակցությունը նույնպես նախատեսում եր այդ. մենք զբաղ սպասում եյինք. կարելի չե ասել, բոլորս աչքները հառած սպասում ելինք, թե յերբ պետք ե մասամբիկ բանվորը մտնի կուսակցության մեջ ե տեսնե, վոր իրեն առաջ իսկապես սկիզբն ե առնում նոր Ռուսաստանը:

Այժմ վերջապես մենք հասանք այդ որին, մենք տեսնում ենք բանվորական նոր բանակի վեր բարձրացող առաջին շարքերը:

Մեծ մարդու մահը, վոր մեզնից յուրաքանչյուրը վերճիշում ե որական տասն զամ, դրդեց միա՛յն, արագացրեց միա՛յն ա՛յն, ինչ առանց այդ ել հասունանում եր շատերի սրտերում ե ուղեղներում: Մեր կուսակցությունն ա՛վելի ես կմեծանա ե իրոք անհաղթ կը

դառնա այն ժամանակ, յերբ նրա մեջ
կցվի անբողջ բանվոր դասակարգը:

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ԿՈՋԸ ՅԵՎ ՄԵՐ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ յեվ աշխատանք

Ինչպիսի խնդիրներ են դրված ձեր
առաջ, մեր առաջ, ամբողջ կուսակցու-
թյան առաջ: Այժմ մեր պատմության
նոր դարագլխի սկիզբն է: Այժմ ինչ
պետք է անեք դուք—կուսակցության
նոր անդամներդ հսկայական մասսան:
Այդոք դուք առաջ պետք է սովորեք
և հետո զբաղվեք պետական գործերով,
թե՞ ընդհակառակը: Այստեղ հանդես են
գալիս մի շարք լուրջ հարցեր:

Ի հարկե, նախ և առաջ անհրաժեշտ
է սովորել: Մոսկվայում առաջ են յե-
կել լենինիզմի ուսումնասիրման հազա-
րավոր խմբակներ, ընկ. Լենինի կյան-
քի, աշխատանքի ու նրա գաղափար-
ների ուսումնասիրության, այսինքն

միաժամանակ մեր կուսակցության
կյանքի աշխատանքի և ուսմունքի ու-
սումնասիրության խմբակներ—վորով-
հետև մեր կուսակցությունն առանց
Լենինի չի կարելի պատկերացնել՝ այն-
պես, ինչպես Լենինին չի կարելի պատ-
կերացնել առանց մեր կուսակցության:
Լենինը Լենին չեր լինի, յեթե նա չը
լիներ կուսակցության մեջ, յեթե նա
լիներ մեն մենակ, յենթադրենք հենց
գիտնական՝ նստած իր առանձնասեն-
յակում: Լենինը դարձավ աշխատավո-
րության առաջնորդը, սոցիալիզմի մար-
գարեն, միլիոն ու միլիոն մարդկանց
առաջնորդն այն պատճառով, վոր նա
կուսակցության անդամ եր, վոր նա
առաջավոր բանվորության հետ միա-
սին շնչում եր միևնույն կրթով: Կա-
րելի՞ յե արդյոք պատկերացնել Լենի-
նին և Կարլ Լիբկնեխտին վորպես ան-
կուսակցականներ: Ի հարկե, վո՛չ:

Նրանք այդ դեպքում չեյին կարող

լինել վոչ Լենին և վոչ ել Լիբկնեխտ։
Նրանք այդ ժամանակ ել կարող ելին
լինել մեծ մարդիկ, մեծ ուսումնական-
ներ, ինչպես որինակ Դարվինը, բայց
նրանք չեյին կարող լինել միլիոն ու
միլիոն աշխատավորության առաջնորդ-
ներ։ Ուրեմն՝ առաջին խնդիրը, վոր
մենք պետք է կատարենք, դա մեր
կազմակերպությունը վաղիմիւր Իլլի-
չի և կուսակցության կյանքը, նրանց
աշխատանքն ուսումնասիրող դպրոցնե-
րի ցանցով ծածկելն է։

Բայց սխալ կլիներ, յեթե յենթա-
դրեյինք, վոր մարդիկ առաջ պետք է
ավարտեն դպրոցները և համալսարան-
ները, և հետո միայն աշխատանքի ձեռ-
նարկեն։ Մեզ մոտ այսպես լինել չի
կարող։ Մեզ մոտ համալսարանները չեն
բավականացնի և վերջապես բանվոր-
ները իրենք չեն համբերի, վոր մի քա-
նի տարիներ նստեն համալսարանի
նստարանների վրա՝ առանց կենդանի

գործի։ Մենք պետք է այդ բոլորը մի-
ացենք. մենք պետք է կարողանանք
ուսումը դասավորել այնպես, վոր նա
գործնական աշխատանքի հետ մի հու-
նով ընթանա և մենք կարծում ենք,
վոր այդ մեզ կհաջողվի։

Պետք է ձեռնարկենք կուսակցու-
թյան պատմության ուսումնասիրու-
թյանը, բաղդրագիտության ու մարք-
սիզմի դպրոցներն անցնելուն, բայց մի-
աժամանակ չպետք է հետաձգել և ա-
ռորյա աշխատանքը։ Կուսակցության
յուրաքանչյուր նոր անդամին պետք է
աշխատանք տալ ըստ իր ընդունակու-
թյունների և հակումների։ Կուսակցու-
թյան նոր անդամներն աշխատանքի ըն-
թացքում պետք է սովորեն՝ վոմանք
արհեստակցական կազմակերպություն-
ներում, վոմանք զուտ կուսակցական
և խորհրդային աշխատանքների ասպա-
րիզում։ Աշխատանքներն անսահման
են։ Մենք գիտենք, վոր նոր անդամ-

ների մեջ քիչ չեն այնպիսիները, վորոնք բանվորական շարժման մեջ գործնական մասնակցություն են ունեցել ընտրովի պաշտոններում—յեղեկ են արմատիւթյան լիազորներ, գործարանային կոմիտեյի անդամներ, բանվորուհիների պատգամավորուհիներ, գնահատող հանձնաժողովների անդամներ, բնակարանային վարչությունների անդամներ, ժողովրդական ատենակալներ, կոոպերացիայի աշխատակիցներ, և այլն և այլն:

Ի հաջկե, կան և այն պիսիները, վորոնք մասնակցություն չեն ունեցել վոչ մի հասարակական աշխատանքում: Յաճի խավին ամենից ավելի մոտ կանգնած մեր կազմակերպիչների ամենահիմնական ընդունակությունը պետք է կայանա նրանում, վոր նրանք կարողանան յուրաքանչյուրին աշխատանք տան ըստ նրանց ընդունակությունների, և հետո՝ հետզհետե աչլի ընկնող-

ներին առաջ քաշեն ավելի մեծ աշխատանքի համար:

Մարդիկ մեզ մոտ աշխատանքին վարժվում են ամենից առաջ իրենց գործարաններում և ֆաբրիկաններում: Մենք արդեն սկսել ենք կոմսունիստների արտադրողական խորհրդակցություններ կազմակերպել—նախ ըստ ձեռնարկությունների և ապա ըստ տրեստների: Դրանք հանդիսանալու յեն վոչ թե միտինգներ, այլ գործնական փոքրիկ խորհրդակցություններ, վորոնք հսկայական ոգուտ կբերեն: Պետք է տեսնել մեր գործարանների տնտեսությունները, արհեստանոցները վերից վար՝ ուղիղ ե արդյոք պատվերների բաշխումը, պատվերները կատարված են, լավ հիմքերի վրա զրված ե արդյոք վառելիքի, հում նյութի գործը, իր տեղում ե արդյոք արհեստավորը, կառուցողը և այլն:

Պետք է խորասուզվել այդ բոլոր

ծանր հարցերի մեջ, վորպեսզի գործն առաջ տարվի: Նախ և առաջ հարկավոր է բարձրացնել մեր արտադրութիւնը, վորովհետեւ մեր ապագան գործարաններում ու ֆաբրիկաներումն է:

Մեր կուսակցութեան անդամները չպետք է կտրվեն արտադրութիւնից: Ինչպես էր զբաղւած մեզ մոտ գործը առաջ—մինչ հեղափոխութիւնը: Բանվորն աշխատում էր գործարանում 10—12 ժամ, իսկ հետո վազում էր հավաքույթի վայրը կամ տարածում էր թերթիկներ, կամ գնում էր խմբակ՝ պատրաստվելու: Մենք կարծում ենք, վոր այժմ կրկին պետք է սովորութիւն դարձնել գործարանային աշխատանքը հասարակական աշխատանքի հետ միացնել: Մեզ մոտ այժմ գործարաններում աշխատում են վոչ թե 12 ժամ այլ 8 ժամ: Աշխատանքի պայմանները դառնում են քիչ թե շատ նորմալ: Այժմ չկա այն, ինչ կար 1920 թվին, յերբ

մի շարք կոմունիստներ շաբաթորյակների ժամանակ պատուոված կոշիկներով, կիսաքաղց, իրենց վերջին ուժերն էյին սպառում, աշխատում էյին՝ մինչև ուշագնացութիւնը: Դրութիւնը՝ հետզհետեւ լավանում է և մենք պետք է ընկերներին սովորեցնենք, վոր նրանք գործարանային 8 ժամյա աշխատանքներից հետո՝ մեկ կամ յերկու ժամ աշխատեն Արհմիութիւններում, կուսակցութեան մեջ, խորհուրդներում և այլ տեղեր: Իհարկե, մեզ մոտ կլինեն և այնպիսիները, վոր ամբողջովին կը կլանվեն կազմակերպչական և կուսակցական այլ աշխատանքներով: Բայց մենք պետք է աշխատենք, վոր այդ բանվորների մեծամասնութիւնը մնա արտադրութեան աշխատանքի ասպարէզում:

Հանգես է բերված նաև մի ուրիշ շատ լավ գաղափար, վոր ասում է, թե մեր գործարաններում պետք է

բարեխափենք աշխատանքի պայմանները: Մոսկվայում կազմված է Աշխատանքի Կենտրոնական Ինստիտուտ, վոր ձեռնարկում է կատարելագործել մեր ձեռնարկութուններում տարվող աշխատանքները: Նա սկսում է փորձել: Ի հարկե, մենք չենք կարող անմիջապես ձեռնարկել շատ մեծ խնդիրների կատարման, բայց մի վորևե բան կարելի չե անել: Այսպես, որինակ, պետք է աշխատել, գոնե սկզբնական շրջանում՝ վոր գործիքը դադարի մոտ դասավորված լինի կանոնավոր, վոր մեքենան մաքրվի ժամանակին, վոր վարպետի ոգնականը և կառուցողը լինեն իրենց տեղում—սա ևս մի աշխատանք է մեր կուսակցության նոր անդամների համար: Մեր կուսակցության մեջ մտել են լավագույն վորակյալ բանվորները, գործարանի լավագույն մասնագետները, վորոնց ձեռքին աշխատանքը վառվում է, վորոնք ստեղծեցին մեր գոր-

ծարանները և ֆաբրիկաները: Պետք է ավելի խորը թափանցել և լավ ջոկել պերսոնալը, այսինքն այն անձնական կազմը, վոր հարկավոր է գործարանի աշխատանքի կանոնավոր կազմակերպման համար: Մենք այժմ առաջին անգամ կոնկրետ մարդկանց այնպիսի մի խումբ, վորոնք նայում են գործարանի վրա վոչ թե վարձու բանվորի աչքով, այլ վորոնք գիտեն, թե գործարանը մերն է, թե իրենք աշխատում են բանվորագյուղացիական կառավարության համար:

Արհեստակցական միությունները

Շատ աշխատանք կա և Արհմիություններում: Նրանք դեռ հիվանդոտ են, նրանց մեջ կյանքը քիչ է, նրանց պետք է արթնացնել, վերկացնել, կենդանացնել, շարժել, վորպեսզի նրանց կյանքը չեռա, վորպեսզի նրանց միջոցով վեր կենան և ընդհանուր աշխատանքի դիմեն տասնյակ ու հարյուրավոր նոր բանվորներ:

Կոոպերատիվներ

Կոոպերատիվները նույնպես մեզ մոտ կաղում են։ Այստեղ պետք է գործադրել մեծ յեռանդ։ Շատ կոոպերատիվներում, ապրանքներն ավելի թանկ են, քան շուկայում։ Կուսակցության նոր անդամներն իրենց միջից պետք է առաջ քաշեն լավագույն, գործնական, ազնիվ, առողջ դատող ու զբաղեցած մարդկանց և նրանց պետք է ուղարկեն կոոպերատիվները։ Թող նրանք ըստուգեն ամբողջ գործը, նվազեցնեն վերագիրները, վոչնչացնեն կաշառակերությունը, գողությունը, մի խոբբով, թող կոոպերատիվներն իրենց ձեռքը վերցնեն։

Միթե՞ սա մեծ գործ չէ։ Միթե՞ ընկեր Լենինը չեր գրել, վոր յեթե քաղաքներում ու գյուղերում կոոպերատիվներն ուղիղ հիմքերի վրա դնենք՝ ապա զբաղված մեր կյանքում կստեղծենք սոցիալիզմի մի կտոր, և այն ժամա-

նակ մենք կկարողանանք վտարել նեպոստներին, առևտրականներին և սպեկուլանտներին։

Կուլսուր—Կուսավորակաց աշխատանքներ

Շատ բացեր կան նաև կուլտուր-լուսավորչական աշխատանքների ասպարեզում։ Վորոշ բան մենք ալ դեն անում ենք։ Բայց դա դեռ մի կաթիլ է ծովի մեջ։ Մենք պետք է աջնպես աշխատենք, վոր մեզ մոտ չմնա վոչ մի անգրագետ, վոչ մի բանվոր, վորը չգիտենա կուսակցության պատմությունը։ Այդ աշխատանքի համար ևս մենք պետք է առաջ քաշենք նոր մարդկանց։

Մեզ հարկավոր են ճների կառավարիչ բանվորներ չեզ զասավորներ

Հետո, մեզ անհրաժեշտ են լավ, ազնիվ, գիտակից կառավարիչներ։ Լենինգրադում այժմ կա ռարվում են բընականապես ընկերությունների վե-

ըլնտրություններ, բնակարանային ընկերությունների մեջ մենք արգեն անց ենք կացել 4.500 բանվորներ — ահա ել քաղաքի ամենահարուստ շրջաններում, վորտեղ մենք բուրժուազիային նեղում ենք: Մի ժողովում, Պետրոգրադի մի բանվոր հայտնեց մեզ, վոր ինքը հանդիսանում է մի մեծ, հարուստ տան կառավարիչ, վոր ինքը տան վարչությունից գուրս է հանել խոշոր բուրժուական մի ինտելիգենտի և այժմ բանվորների ոգնությամբ հրաշալի կերպով կատարում է ամբողջ աշխատանքը, վերանորոգում է տունը և այլն: Ահա այս տեղ ել աշխատանքն անսահման է:

Մեզ հարկավոր են և զնահասու հանձնաժողովների աշխատակիցներ, վարպետներ, կառուցողներ: Մենք ժողովրդական դատարաններից պետք է վրտարենք կաշառակերութունը, մենք պետք է դուրս հանենք ժողդատարաններից անպատրաստի մարդկանց, վո-

րոնք անընդունակ են դասական գործի համար: Ձե՞ վոր դատարանը լավ հիմքերի վրա դնելը մեր չեղկրում չափագուց մեծ գործ է: Հարկավոր է, վոր լավ ժողատենակալներ առաջ բաշենք ժողդատարաններում, վորպեսզի դատարանը հասցնենք հարկ չեված բարձրության:

Դ ա ղ ո ճ ք

Մենք ունենք դպրոցական կոմիտեներ, վորոնք սկսել են ոգնել դպրոցական գործին. այդ գործը նոր է սկսված: Հարկավոր է, վոր մեր դպրոցին մոտենանք աջնպես, ինչպես հարկն է, վորպեսզի աջնտեղ ցուրտ չլինի, վորպեսզի դպրոցը մաքուր լինի: Կուսակցության յուրաքանչյուր անդամը պետք է ոգնի, վոր իրենց կոչման բարձրության վրա կանգնեն պրոլետարական դպրոցները, հիվանդանոցները, և մանկատները:

Նոր տաղանդները չեմ նրանց գործադրումը:

Իհարկ է, կուսակցութեան նոր անդամների շարքերից առաջ կգան չեմ այնպիսիները, վորոնք կղեկավարեն ամբողջ արեստները չեմ կլինեն Գործկոմների նախագահներ, ամբողջ նահանգի ղեկավարներ: Վերտեղ պետք է փնտրենք կայծ ու տաղանդ ունեցող նոր մարդկանց՝ չեթե վոչ Փաբրիկաներում ու գործարաններում, բանվոր դասակարգի լավագույն ներկայացուցիչների մեջ: Յեւ մեր կազմակերպիչները ամենագլխավոր խնդիրը կաշանում է նրանում, վոր կայծ ու տաղանդ ունեցող մարդկանց ոգնեն՝ նրանց ընդունակութունները աշխատանքի դնելու գործում: Մեր գործն անսահման է, բայց գործ անողները քիչ են: Պետք է գործ անողներին փնտռել չեմ գտնել կարողանալ: Այսպիսով սովորելու գործը պետք է միաժամանակ ընթանա ընկերներին աշխատանքի քաշելու գոր-

ծին զուգահեռ: Վորովհետեւ միմիայն ժողովրդի ցածր խավերից կարող են առաջ գալ այն շինարարները, վորոնք կշարունակեն Վլադիմիր Իլյիչի սկսած մեծ գործը:

Մինչև այժմ մենք պաշտպանվում ելինք թշնամիներից, վորոնք հարձակվում չեին մեզ վրա ամեն կողմից չեմ հիմա միայն մենք հնարավորութուն ունենք խկապես դիմելու Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան ծրագրի կիրառմանը: Յեւ մեր յուրաքանչյուր գավառում ու յուրաքանչյուր շրջանում աշխատանքն անսահման է: Վոր կողմը նայես՝ ամեն տեղ կտեսնես, վոր մենք մեծ շինարարութեան սկզբին ենք միայն: Այդ հարցուր—հարցուրյիսուն հազար նոր անդամները, վորոնք հոսել են այժմ մեր կուսակցութեան մեջ՝ տալիս են մեզ կապ գյուղացիութեան հետ կամ կապ մասսայի հետ ընդհանրապես, վորովհետեւ նրանք առաջ են չեկել ժո-

դովրդի խիտ շարքերից չեմ գիտեն, թե
վորն է մեր ցավոտ տեղը: Յեմ անա
մենք պարտավոր ենք նրանց հնարա-
վորություն տալ՝ աշխատելու չեմ սո-
վորելու: Նրանք պետք է սովորեն կեն-
դանի գործում, գործարաններում, ար-
հեստանոցներում, արհմիություններում,
կուս-բջիջներում չեմ կոոպերատիվե-
րում: Յեթե դու ունես բոց, գիտություն,
յեռանդ, համառություն չեմ վորչեմ
տաղանդ—խիկ մեր ժողովուրդը տաղան-
դավոր է, տաղանդներ քիչ չեն գտնվի
«ցածր» խավերում,—այդ դեպքում հարգ
ու պատիվ քեզ, ցույց տուր, վոր դու
կարող ես աշխատել, իսկ չեթե կարո-
ղանաս կատարել քեզ հանձնարարված
աշխատանքը, ապա քեզ կհանձնեն մի
ուրիշ, ավելի դժվարին չեմ ավելի մեծ
աշխատանք: Մարդիկ պետք է սովորեն
կենդանի գործի ընթացքում: Այդպես է
կտակել մեզ Ընկ. Լենինը: Նա ան-
սպառ հավատ ուներ դեպի բանվորա-

կան մասսաները, այսինք դեպի նրանք,
վոր կոչվում են «ցածր խավեր»: Նա
հավատում էր աշխատավորության միլ-
իոններին: Նա հասկանում էր մեծ նը-
շանակությունն այն պիոներներին, վո-
րոնք վստահ առաջ են գնում մինչև իսկ
այն ժամանակ, չերբ մասսան դեռ տա-
տանվում է: Յեմ նա ինքը կարողացավ
լինել առաջինը: Համարյա մենակ, թըշ-
նամիների խաչաձեմ կրակի տակ՝ չերբ
բանվոր դասակարգը դեռ կանգնած էր
մի կողմը, չերբ բանվոր դասակարգը
դեռ անխոս էր, ընկ. Լենինը կարողա-
նում էր պայքարել իր գաղափարների
համար: Այն ժամանակ նա, ավելի քան
վորեք մեկը, վստահություն էր տա-
ծում դեպի մասսան, դեպի շարքային
աշխատավոր մարդը, վորին, ասում էր
նա, վոչ միայն պետք է սովորեցնել, այլ
վորից և պետք է սովորել, վորին
պետք է վոչ միայն ասել, այլ և վո-
րին պետք է նաև լսել կարողանալ:

Նա հավատում էր մարդկային միլլիոններին, նրանց կոլլեկտիվ բանականությանը, նրանց պայծառ մտքին: Այժմ չեկել է մոմենտը, չերբ այդ միլլիոն բանվորները մեր կուսակցության ղեկավարությունը կարող են և պետք է սկսեն այդ շինարարությունը: Ուրեմն, մեր առաջ դրված է մի մեծ խնդիր՝ չուրաքանչյուրին տալ համապատասխան աշխատանք:

**Բոլոր կոմունիստները կուսակցության մեջ
հավասար են**

Մենք համոզված ենք, վոր կուսակցություն հին անդամների և նորեկների միջեվ չի ստեղծվի և վոչ մի սահման, վորովհետեվ բոլորն ել կուսակցության միատեսակ անդամներն են հանդիսանում: Վորքանով վոր խոսքը բանվորների մասին է, վոչ մի բաժանում չպետք է լինի, բլիշում պետք է լինեն բոլորը հավասար, ինչպես նրանք, վորոնք մի քանի տարի աշխատում են, այնպես և նրանք, ովքեր նոր են մտել:

Այն ընկերները, վորոնք ունեն մեծ փորձառություն՝ իրենց գործնական աշխատանքով կարողանան ձեռք բերել մեծ ազդեցություն. այնպես վոր, իրենք բանվորները՝ ընդունելով նրանց վորպես ավելի փորձառու, վորպես ավելի իմացող, կլսեն նրանց խորհուրդները: Բայց վոչ վոք վոչ մի ղեպքում իրեն համար չպետք է պահանջե ձեվական արտոնություններ: Ամեն մի կազմակերպչից պետք է հարցնեն, թե նա ինչպես է բաշխել աշխատանքները իր կոլլեկտիվի անդամների միջեվ: Իսկ մենք այժմ ունենք 500 և ավելի անդամներից բաղկացած կոլլեկտիվներ: Առաջ մեր կոլլեկտիվները բաղկացած ելին 50 հոգուց և այդ 50-ից չուրաքանչյուրը տանում էր տասնյակ պարտականություններ և այդ տասը պարտականությունները կատարում էր վոչ այնքան լավ: Այժմ՝ չերբ կոլլեկտիվը բաղկացած կլինի 500 հոգուց՝ կազմա-

կերպիչը կարող է կողբելով յուրաքանչյուր անդամի վրա դնել մեկ, ամենաշատը յերկու պարտականութիւն: Բայց այդ դեպքում նա կարող է հսկողութիւն ունենալ յուրաքանչյուրի վրա, յուրաքանչյուրին հնարավորութիւն կը տա հանդես բերելու նախաձեռնութիւն և աշխատանք: Այժմ մենք ամեն մի կազմակերպչին կ'հարցնենք, թե ինչպես է նրա կապը անկուսակցականների հետ, թե ինչպես է տարվում արտադրութեան բարձրացման մասսայական աշխատանքը, ում է նա ուղարկել Արհմիութիւն, ում է ուղարկել բնակարանային ընկերութիւն, կոոպերատիվ և այլն: Բայց, իհարկե, նման աշխատանքը վոչ մի կազմակերպիչ չի կարող կատարել, յետեւ մենք բոլորս նրան չոգնենք:

III ՏԱՍՆ ՅԵՎ ՇԻՆԳ ԿԱՆՈՆՆԵՐ ԿՈՒՍԱԿ- ՑՈՒԹՅԱՆ ՆՈՐ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Նախ քան այդ նոր աշխատանքին դիմելը՝ յես կցանկանայի ընկերների ուշադրութեանն առաջարկել մի քանի կանոններ, վորոնք մեր կուսակցութեան փորձի արդյունքներն են հանդիսանում: Այդ կանոնները գուցե պետք կգան ընկերներին իրենց աշխատանքների ընթացքում:

Կոմկուցիսը մեզում է կուսակցութեան մեջ
վոչ անձնական բարիքի համար

Առաջինը, վոր պետք է իմանա և հիշե կուսակցութեան մեջ մտնող ամեն մեկը, այդ այն է, վոր նա ժողովում է կուսակցութեան մեջ վոչ թե ինչ վոր անձնական բարիքի և արտոնութիւնների համար, այլ բանվոր դասակարգի ոգտին աշխատելու համար: Ընկ. Լենինը 1919 թվին գրել է. «Կու-

սակցության ցուցամուլ անդամները մեզ հարկավոր չեն՝ յեթե ձրի ել արվեն: Մենք կուսակցության մեջ մտնողներին վոչինչ չենք խոստանում: մենք միմիայն նրանց կոչում ենք բանվոր դասակարգի համար կատարվող մեծ աշխատանքին: Մենք նրանց ասում ենք. յեթե ցանկանում եք մեզ հետ աշխատել հոգուտ բանվոր դասակարգի, ահա ձեզ պատիվ և հարգ. մենք, ձեզ կրնադունենք ընկերական գրակախառնությամբ, բայց իմացեք, վոր ձեզ չեն սպասում անձնական բարիքներ ու արտոնություններ, այլ սպասում է աշխատանք՝ ամբողջ բանվոր դասակարգի համար»:

Նվիրվիր կուսակցությանն ամբողջապես

Յեկրորդ՝ յեթե մտնում ես կուսակցության մեջ, դու պետք ե իմանաս, վոր նվիրվում ես նրան ամբողջապես՝ առանց մնացորդների: Վորտեղ քեզ ուղարկեն՝ այնտեղ ել պետք ե գը-

նաս: Մենք պետք ե ասենք, վոր վերաբերվելու ենք այնպես, ինչպես ընկ. լենինն ե սովորեցրել մեզ. յեթե մըտնում ես կուսակցության մեջ՝ դու ամբողջովին նվիրվում ես կուսակցությանը: Յեղեկ են ժամանակներ, յերբ մենք մոբիլացիայի ենք յենթարկել և ֆրոնտ ենք ուղարկել մեր ընկերներին: Այժմ ֆրոնտներ չկան, բայց կուսակցությունը այն ամենայնիվ իր անդամներին ներկայացնում ե չափազանց լուրջ պահանջներ: Այդ բանին կուսակցության յուրաքանչյուր անդամ պետք ե ընտելանա: Յուրաքանչյուրը ձեզնից պետք ե ապրի կուսակցության հետ միևնույն կյանքով և պետք ե իմանա վոր ինչքան թեթև կլինի բանվոր դասակարգի վիճակը այնքան ել թեթև կլինի իր վիճակը: Ով չի նախորդ իրեն ամբողջովին տրամադրել կուսակցությանը, նա ավելի լավ ե չմտնի կուսակցության մեջ, այլ ժամանակ առ ժամանակ ոգնի կուսակցությանը:

Կուսակցութիւնք յեզ Կրօնք

Յե բր որ դը՝ լրիվ հաշիվ տուր քեզ կրօնի խնդրում: Դա չափազանց անհանգստացնող խնդիր է, բայց և անհրաժեշտ է դնել: Յեթե դու կրօնապաշտ ես՝ ապա կուսակցութեան մեջ լինել չես կարող: Կուսակցութիւնը չի վերաժողովում կրօնը, այլ չափազանց համբերատար է վերաբերվում դեպի նա: Կուսակցութիւնը հասկանում է, թե ինչու մեզ մոտ, աշխարհ, աշխարհի շատ կրօնապաշտ մարդիկ կան և չի հրաժարվում ամեն մի բանավորի կամ գլուղացու հետ աշխատակցելուց՝ պատճառաբանելով, թե նրանք կրօնապաշտ են: Բայց այդպիսի մարդուն մենք կուսակցութեան մեջ չենք ընդունում: Յեթե կրօնապաշտ ես՝ ըստպատիւ, դեռ մի մասնիկ կուսակցութեան մեջ, վորովհետեւ կուսակցութիւնն ըզբաղվում է այնպիսի դժվարին ու բարդ չեղկրային գործերով, վոր չեթե վճռա-

կան րոպելին աստվածը մեջ խառնվի՝ ապա դրանից վոչ մի լավ բան չի կարող դուրս գալ: Յեթե դու մտնելու յես կուսակցութեան մեջ և սկսելու յես մտածել, թե հետո քեզ դրա համար մյուս աշխարհում կախարհում կտապակեն, ապա լավ է այդ դեպքում չմտնես կուսակցութեան մեջ: Իհարկե, այդ հարցը անհանգստացնող հարց է: Զի կարելի մարդուն հրամայել, վորպեսզի դադարի աստծուն հավատալուց: Նորերս ինձ պատմում էին մի այսպիսի դեպք: Մի ժողովում, ուր կուսակցութեան մեջ նոր անդամներ ընդունելու հարցն էր դրված, մի տարիքավոր բանվորունի դիմում էր տվել՝ կուսակցութեան մեջ մտնելու ցանկութիւն հայտնելով: Բջիջում հարց ելին տվել, թե արդոք վորէն մեկը դեմ է: Մեկը դուրս է յեկել և ասել է: Յես դեմ եմ: Պարզվել է, ասողը բանվորունու վորդին է: Նրան հարցնում են, թե ինչո՞ւ չես դեմ:

Նա պատասխանում է, մայրս շատ լավ մայր եմ, բայց հավատում եմ աստծուն և չի թույլ տալիս, վոր կրոնական պատկերները պատից իջեցնենք. և չերբ վշտաբեր իջնալ մեռալ մայրս գաղտնի գնաց և աղոթեց իլիշի համար: Հարցնում են մորը: Նա պատասխանում է, վոր այդպիսի մեղք չեղել եմ, վոր ինքն աջակես ես սովորել և կարծել եմ, վոր այդ վշտաբեր իջնալ համար լավ կլինի և գնացել աղոթել եմ: Այդ բանվորուն կուսակցութեան մեջ ընդունեցին, վորովհետեւ շատ լավ մարդ երես, բայց նշանակեցին—ինչպես աջատեղ ասված է—հակակրոնական ամիս, վորպեսզի այդ ամսվա ընթացքում բանվորունին մտածի կրոնի մասին: Այդ որինակով մենք տեսում ենք, վոր բանվոր դասակարգի մեջ լինում են շատ թանգարժեք մարդիկ, վորոնք պատրաստ են ամեն բան տալու բանվորութեան շահերի համար, բայց վորոնք դեռ

չեն կտրել իրենց կապն անցյալից: Իհարկե, մենք նման մարդկանց չը պետք է հեռացնենք մեզանից, պետք է նրանց հետ խոսենք, պետք է համոզենք նրանց: Բայց ընդհանուր առմամբ բոլորն ել պետք է իմանան, վոր կուսակցությունը և կրոնը տարբեր բաներ են: Կոմ կրոնը պետք է ընդունել, կոմ կուսակցությունը:

Մեր կուսակցությունը բռնվորական կուսակցությունն է

Չորրորդը մենք պետք է հիշենք, վոր մեր կուսակցությունը բռնվորական կուսակցությունն է: Մենք ընդունում ենք կուսակցութեան շարքերը և՛ գյուղացիներին և՛ ծառայողներին և՛ առանձին ինտելիգենտներին, բայց հիմնականում մեր կուսակցությունը պետք է մնա բռնվորական:

Մեր կուսակցութեան մեջ բանվորութեան շարքերը նոսրանալու վրա ելին: Այժմ նրանք կրկին ամրանում են՝

շնորհիվ նոր կոչի ընթացքում ընդուն-
վողներին: Մենք պետք է աշխատենք,
վորպեսզի մեր կուսակցության մեջ 90
տոկոսը բանվոր լինի, վորովհետև մեր
կուսակցությունը պետք է մնա նախ և
առաջ իբր պրոլետարական, բանվորա-
կան կուսակցություն:

Ռ. Կ. Ն. Կոմիսեերների մի մասն է

Հին գերորդը՝ մենք պետք է հիշենք,
վոր մենք միջազգային կուսակցություն
ենք: Մենք Կոմիսեերների մի մասն ենք:
Մոտ ուրեքս մենք տոնեցիք Կոմիս-
եերների 5-ամյակը: Կոմիսեերների մեջ
մտնում են 52 կուսակցություններ:
Մենք հանդիսանում ենք այդ 52-ից
մեկը. մենք Միջազգային Բանվորական
Ընկերության մի մասն ենք և բացի
մեր յերկրում ունեցած պարտականու-
թյուններից՝ ունենք միջազգային պար-
տականություններ: Մտնելով կուսակ-
ցության մեջ՝ մեզնից յուրաքանչյուրը
դառնում է Կոմիսեերների անդամ: Նա

այլևս ծովի ավազի մի հատիկ չէ, այլ
միջազգային պրոլետարական բանակի
զինվոր է:

Կուսակցությունը յեվ կարգապահությունը

Վեց երորդը՝ անհրաժեշտ է կարգա-
պահություն: Բանվորին, ընդհանրապես,
կարգապահությունը չի վախեցնում:
Բանվորները սովորել են կարգապահու-
թյան. բայց պետք է ասել, վոր կար-
գապահությունն աջքան էլ հաճելի բան
չէ, վոր ամեն մարդ ուրախությամբ
ընդունե: Կարգապահության լուծը յեր-
բեմն սեղմում է այդ լուծը կրողի վիզը
և յես կարծում եմ գլխավոր տարբե-
րությունը կուսակցության հին և նոր
անդամների միջև կայանալու յե նրա-
նում, վոր հին անդամների մեծամաս-
նությունն այս տեսակետից մեծ կա-
յունություն ունի: Նրանք կուսակցա-
կան պրոլետարական կարգապահության
լծին վարժվել են: Նրանց ծոծրակը մաշ-
վել է: Բայց յես վախենում եմ, վոր

նոր անդամների այդ կողմը, սկզբնական շրջանում, չերբեմն թույլ կլինի և նրանք դժվարությամբ կտանեն այդ լուծը: Այդ խնդրի վրա պետք է մտածել՝ նախ քան կուսակցության մեջ մտնելը: Մեզ անհրաժեշտ է յերկաթյա պրոլետարական կարգապահութիւն, վորովհետեւ մենք պայքարում ենք թշնամիների մի ամբողջ աշխարհի դեմ: Առանց այդ կարգապահության մենք չենք կարող աճել, առանց նրան մենք կկործանվենք: Կուսակցութիւնը կաժապոր միութիւն է և վոչ վոքի նրա մեջ ուժով չեն քաշում: Բայց մտնելով կուսակցության մեջ՝ դու պետք է ընդունես նրա կանոնները, նրա վորոշումները: Ինչ վոր վորոշված է կուսակցության կողմից՝ դա սրբութիւն է:

Վերջերս մենք դիսկուսիա եյինք տանում այն բանի շուրջը, վոր ընկերների մի մասը պահանջում եր «քննադատության» ազատութիւն, վորպեսզի

կուսակցության մեջ թույլ տրվեն ֆրակցիաներ և հոսանքներ: Բայց կուսակցութիւնը չհամաձայնվեց այդ բանին, վորովհետեւ ընկ. Լենինը այդ չեր սովորեցրել մեզ—այդ չե սովորեցնում մեզ պրոլետարիատի ամբողջ կուսակցութիւնը: Լենինը մեզ սովորեցրել է, վոր կուսակցութիւնը մի կտոր մետաղից ցուլված պետք է լինի: Կուսակցութիւնը միայն այն ժամանակ կարող է իր յետեից տանել բանվոր դասակարգը, յերբ նա իրենց մի ամբողջութիւն ներկայացնէ: Իսկ այդ նշանակում է, վոր կուսակցության մեջ պետք է լինի յերկաթե դիսցիպլինա: Կուսակցության մեջ մտնելով՝ պետք է վաղորոք ինկատի ունենալ, վոր քեզ վրա վերցնում ես կարևոր և լուրջ պարտականութիւններ: Ընկ. Լենինը դեռ 1902 թվին իր հրաշարի «Ինչ անել» գրքում գրել է, թե կուսակցութիւնը միատեսակ մտածողների կամավոր

միությունն է, վորի մեջ մտնողները ձեռք ձեռքից բռնած գնում են նեղ ճանապարհով, իսկ ճանապարհի յերկու կողմն անդունդներ են: Յեթե մտերիմների ու միատեսակ մտածողների մեջ տարաձայնություններ լինեն, ապա անպայման նրանց կհրեն նեղ ճանապարհից և նրանք կընկնեն այս կամ այն անդունդը: Վորպեսզի խոսափենք բոլոր անդունդներից և չնետվենք այդ անդունդները՝ մենք պետք է ձեռք ձեռքի տված՝ միացյալ ուժերով անցնենք պատմության ամենադժվարին տարիները: Այդ տարիները դեռ չեն անցել, չնայած մենք այժմս նեղ ճանապարհով չենք քայլում այլ ավելի լայն ճանապարհով, վորի տակ պրոլետարիատի դիկտատուրայի յերկաթե հիմքն է դրված:

Բայց վտանգները մեզ դեռևս հսկում են ամեն կողմից: Յեվ մանր բուրժուազիան, և խոշոր բուրժուազիան դեռ գրկուկս են ջարդում, թե ինչպեսս վոչըն-

չացնեն բանվորական կազմակերպությունները: Այդ պատճառով, դուք՝ կամավոր համաձայնությամբ, ձեռք ձեռքի տված, համախրված պետք է գնաք պրոլետարիատի դիկտատուրայի դժվար ճանապարհով:

Յուրաքանչյուր կոմունիստը պետք է իմանա կուսակցության պատմությունը Յոթերորդը՝ կուսակցության յուրաքանչյուր անդամի պարտականությունն է գոնե քիչ ծանոթանալ մեր կուսակցության պատմության հետ: Ով չգիտե կուսակցության պատմությունը, նա չի կարող լինել նրա գիտակից անդամը՝ մինչև անգամ այն ժամանակ, յեթե նա վառ սիրտ ունենա և խորը նվիրվածություն դեպի գործը: Ծանոթանալ կուսակցության պատմության հետ հարկավոր է նրա համար, վորպեսզի իմանանք, թե նա ինչպիսի դժվարությունների միջով է անցել, ինչպիսի գոհեր է տվել, ինչպեսս է պայքար-

ըել մենչիկներէ, ես-երներէ, լիկվի-
դատորներէ, «հաշտականներէ» դեմ,
ինչպիսի տանջանքներ եւ ապրել, ինչ-
պես եւ գուրս յեկել դժվարություննե-
րից, և ինչպես են առաջ յեկել ու ամ-
րացել նրա կազմակերպությունները:
Միմիայն այսպես կարելի չե ուսում-
նասիրել լենինիզմը:

ԽՆՔՆԱԳԱՍԽԱՐԱԿՈՒՅՈՒՆ

Ութ երորդը՝ դա ինքնաշխատու-
թյունն է: Ով առաջ չի գնում՝ նա լետ ե
մնում: Մեր ժամանակներում մի տեղ
կանգնել չի կարելի: Կուսակցության
նոր ընկերներին կուսակցությունը կա-
շակցի այդ աշխատանքում թե՛ լրագրի
կոլլեկտիվ բաժանորդագրությամբ և
թե՛ խմբակների ու դպրոցների կազ-
մակերպմամբ: Բայց այնուամենայնիւ՝
գլխավոր աշխատանքը պետք է անեն
հենց իրենք ընկերները: Գոնե մի քիչ
բայց այնուամենայնիւ միշտ պետք է
սովորել, թեկուր յերեք ամսվա ըն-

թացքում կարգաւ ընկ. Լենինի մի վորեւե
փոքրիկ գրքուկը: Բայց պետք է կար-
դալ ինչպես հարկն է, վորովհետեւ այն
տեղ, ընկ. Լենինի գրքերում, պարզ և
խտացած կերպով, շարադրված է պայ-
քարող բանվոր դասակարգի ամբողջ
փորձը: Ինքնագաստիսրակությամբ
պետք է պարապել նրա համար, վորպեսզի
ինչպես հարկն է տանես քո աշխատան-
քը ամեն տեղ, ուր ել վոր կուսակցու-
թյունն ուղարկի քեզ, է՛բ նոր անդամին
— բնակարանային ընկերությունները,
կոոպերատիվները, դպրոցները, հիվան-
դանոցները — ամեն տեղ, ուր նրանք
կգործադրեն իրենց ուժերը: Այդ պատ-
ճառով նոր ընկերները պետք է սովորեն՝
ոգտվելով այն հանգամանքից, վոր սո-
վորելու հնարավորություն են ստանում:
Մեզ մոտ աշխատում են միայն 8 ժամ,
իսկ բանվորների նյութական գրու-
թյունը սկսել է լավանալ: Կուսակ-
ամեն մի շարքային նոր անդամ պետք

ե ինքնադատարարակությամբ զբաղվի։ Ով այդ չի անի, նա յետ կգնա։ Այժմ յուրաքանչյուր ամիսը նոր պահանջներ ե առաջադրում, հսկայական նշանակութիւն ունեցող նոր հարց ե բերում։ Կյանքը բարդանում ե. պետք ե սովորել, պետք ե բարձրացնել սեփական կուլտուրական և քաղաքական մակարդակը։

Կապ անկուսակցականների հետ

Ինչն երոբը՝ անկուսակցականների հետ կապ հաստատելն ե։ Ձեզնից շատերը հենց յերեկ դեռ անկուսակցական եյին, և ահա, վոչ մի դեպքում դուք չպետք ե կտրեք կապն անկուսակցականների հետ։ Յեբբեմն մեզ մոտ ասում են՝ կուրս պահիր դեպի կուսակցության նոր անդամները և վոչ թե դեպի անկուսակցականները։ Հարցն այդպեա զնելը սխալ ե։ Վոչ, անկուսակցականներին մենք չպետք ե մոռանաք. այնուամենայնիւ, բանվորության մեծ մասը դեռ անկուսակցականներ ե. և

նրանց հետ կապ պիտի պահպանեն հատկապես նրանք, վորոնք արտադրութիւնից չեն հեռանում և չեն գնում պետական վորհե աշխատանքի։ Այդ կապը անկուսակցականներին հետ թարմութիւն ու ուժ ե տալիս մեզ։ Այժմ մենք ունենք 100,000 ընկերներ, վորոնք մտել են մեր կուսակցության մեջ։ Մի տարի հետո մենք հարց կը դնենք կուսակցության մեջ յերկրորդ հայրուր հազարն ընդունելու նրանցից, վորոնք այսօր անկուսակցական են։ Յեմ ահա, դուք, վոր դեռ յերեկ անկուսակցական եյիք, չպետք ե շարունակեք վերելից ներքե նայել դեռ ևս անկուսակցական մնացող ընկերների վրա։ Այո, մերթ կարելի յե ծիծաղել նրանց վրա, ովքեր շարունակում են մնալ անկուսակցական, բայց վոչ այնպեա, ինչպեա ծիծաղում ե թշնամին հակառակորդի վրա, ալ ընկերաբար։ Մենք մոռենում ենք այն ժամանակին, յերբ բանվոր

դասակարգն ամբողջապես պետք եմրանի մեր կուսակցության շարքերը:

Կապ գյուղացիության հետ

Տասյեր ուրդը՝ գյուղացիության հետ ունենալիք կապը: Այդ կապն ամենից շատ յեղեկ ե կարմիր բանակում, վորտեղ իրար հանդիպում եյին բանվորներն ու գյուղացիները: Այժմ կարմիր բանակը նշանակալից չափով գորացրման ե յենթարկվել: Գյուղացիության հետ կապ կարող ենք հաստատել միայն ձեր միջոցով, բանվորների միջոցով: Դուք պետք ե ոգնեք մեզ գյուղացիության կազմակերպման գործում:

Սկսենք փոքրից, գյուղը նամակ ու լրագիր ուղարկելուց: Շատերը ձեզանից գյուղում ունենալով անհատական համակազմությամբ կապված են նրանց հետ. պետք ե ոգտագործել նաև ծննդավայր մեկնելը, և վերջապես՝ պետք ե կազմել բանվորների ու գյուղացիների կապի, մերձեցման ընկերություններ: Դուք

մենք այստեղ ոգտվենք հայրենակցական միություններին՝ ինչպես մենք մի ժամանակ անում եյինք, և գուցե կաշխատենք կազմակերպել այդ ընկերությունների աշխատանքը հայրենակցական սկզբունքով: Որինակ՝ կհավաքվեն 50 բանվոր կոմսունիստ Սոկենսկու նահանգից և մի փոքր կառածեն Սոկենսկի նահանգի գյուղացիների մասին, ինչով վոր կկարողանան՝ կոգնեն, կամրացնեն կապը: Բանվորը յերկրի գլխավոր ուժն ե: Բանվորը յերկրի տերը, արմատը, հեգեմոնը, և ղեկավարն ե: Նա պետք ե մտածել ինչպե՞ս կապվի յերկրորդ տեղը գրավող դասակարգի՝ գյուղացիության մասին: Այժմ գյուղացիության հետ կապվելու խնդիրը նոր ձևով ե դրվում: Նոր հարյուր հազարավոր բանվոր կոմսունիստներ պետք ե գլխին այդ գործին: Գյուղի կազմակերպումը սկսվում ե քաղաքում: Բանվորները գյուղացիության

մասսայական կազմակերպիչները պետք
է դառնան:

Կանանց ազատագրումը

Տասն և մեկյերորդը՝ դա կանանց
ազատագրումն է: Սրա մասին ևս պետք
է մտածել: Ընկ. Լենինը չափազանց
շատ է մտածել այդ մասին: Նա միշտ
մտածում էր այսպիսի հարցերի մասին,
վորոնք կապ ունեին միլիոնավոր մարդ-
կանց հետ: Կանանց ազատագրումը
այսպիսի հարցերից մեկն է: Այդ աս-
պարեզում մեզ մոտ շատ քիչ բան է
արված: Ի հարկե, հեղափոխությունը
հայտարարեց կանանց ազատություն,
բայց դեռ քիչ է: Այդ պետք է կիրառել
կյանքում: Կանայք շատ կան արդյոք
մեր խորհուրդներում: Շատ են նրանք
պետական վարչություններում, գոր-
ծարաններում: Ի հարկե, մենք պետք է
ձգտենք իսկական հավասարության:
Յուրաքանչյուր կոմունիստ պետք է
նախ և առաջ ինքն սշխատե, վորպեսզի

կանայք քիչ թե շատ հավասար կերպով
մասնակցեն հասարակական կյանքին:
Բայց մենք բոլորս պետք է աշխատենք,
վորպեսզի այդ կիրառվի կյանքում,
ամբողջ բանվոր դասակարգի և ամբողջ
գյուղացիության շրջանում: Այդ խն-
դիրը հեղափոխության արմատական
հարցերից մեկն է: Դա ընկ. Լենինի
կտակներից մեկն է: Յես զիտեմ, վոր
այս խնդրում դեռ ևս շատ նախա-
պաշարումներ գոյություն ունեն անգամ
մեր լավ կոմունիստների մեջ, վորոնք
կատակով ասում են՝ «գրանք կնանիք
են» կամ»» մազերը յերկտը և խելքը
կարճ» և այլն: Դա վայել չէ կոմուն-
իստին: Մտնելով կոմկուսակցության
մեջ, պետք է վերջ տալ նման դատո-
ղությանը: Պետք է հասկանալ, վոր
կանանց ազատագրման հարցը՝ ընկ.
Լենինի հիմնած մեր կուսակցության
ծրագրային կետերից մեկն է:

Ոգհիւր յերիտասարդությանը

Տասնյերկույերորդը՝ յերիտասարդությանն ոգնելու հարցն է։ Մեզ մոտ աճում է յերիտասարդության գեղեցիկ սերունդ։ Յերեխաները, վորոնք հեղափոխությունից առաջ 10-11 տարեկան էին, այժմ 18-19 տարեկան պատանիներ են։ Դրանք հասունացած մարդիկ են, դանոր սերունդն է։ Այսօր մեզ մի բանվորունի պատմում է, թե ինչպես ինքը մտած կուսակցության մեջ. «Յես ինքս ել եյի թեքվում, բացի դրանից, իմ տղան կոմյերիտական է, աղջիկս ել կոմյերիտունի է նրանք յերկու տարի յե, վոր համոզում են ինձ. նրանք համոզեցին ինձ և յես մտա կուսակցության մեջ։» Յերեվում է, վոր մեզ մոտ, բանվորների ընտանիքներում գոյություն ունեն ազիտաթիւններ, վոր հանդիսանում են կոմյերիտականները. նրանք ազիտացիայի յեն յենթարկում

իրենց ծնողներին։ Անկասկած, մեր ժամանակակից յերիտասարդությունն ունի նաև իր պակասությունները, վորոնց վրա չպետք է աչք փակել, այլ պետք է դրանց մասին խոսել առանց թաքցնելու, աշխատելով վերացնել այդ։ Բայց ընդհանուր առմամբ պետք է ասել, վոր մեզ մոտ զարգանում է հրաշալի յերիտասարդ սերունդը, վոր կը լինի կոմունիզմի իսկական ծաղիկը։ Մենք պետք է նրան ոգնության գանք գործարաններում, դպրոցներում, ֆաբրիկա-գործարանային դպրոցներում։ Դանշանակալից խնդիրներից մեկն է յուրաքանչյուր կոմունիստի և ամբողջ մեր կուսակցության համար։

Աւիասանքի մեջ գիր և ամբողջ նոգին

Տասնյերեքյերորդը՝ այդ ան է, վոր ամեն տեղ, ուր դու աշխատում ես, դու պետք է աշխատանքի մեջ դրես քո ամբողջ հոգին։ Կանգնած լի-

նեսա դու դազգահի առաջ, հանդիսանաս գործարանի կառավարիչ, կամ կարմիր դիվանագետ, կանանց պատգամավորուհի, կամ կոոպերատոր, պրոֆեսիոնալիստ կամ կառուցող, կամ հող վարող - միևնույն է, ուր ել ընկնես, դու պետք է գործադրես մաքսիմում սեր դեպի աշխատանքը, դու պետք է հասկանաս, վոր աշխատանքի փոքրիկ ճակատում դու կրում ես մեծ պատասխանատվություն, այն գործի համար, վոր դու կատարում ես:

**Առաջինը յեղիւ մասսայական
կազմակերպութիւններում**

Տասնչորսյերորդը՝ այն է, վոր բանվորական մասսայական բոլոր կազմակերպություններում — արհմիություններում, կոոպերատիվներում, լուսավորչական — կազմակերպություններում — դու պետք է լինես առաջինը, վորովհետև այստեղ է սոցիալիզմի իսկական դպրոցը, այստեղ է բարձրանում բանվոր-

ներինոր սերունդը: Վորտեղից մենք վերցրինք ընկ. Կալինինին, ընկ. Տոմսկուն, վոր կանգնած է ամբողջ արհմիությունների գլուխը, և այլ աչքի ընկնող մեր բանվոր առաջնորդներին: Վորտեղից ենք մենք վերցրել այն բոլոր ընկերներին, վորոնք ղեկավարում են՝ վորը ամբողջ արհմիությունը, վորը ամբողջ նահանգ, ամբողջ մի շրջան, և վորն ել կանգնած է ամբողջ խորհրդային իշխանության գլուխը: Նրանք յեկել են մասսայական կազմակերպություններից, պրոֆմիություններից, կոոպերատիվներից, ահումբներից, վորտեղ նրանք սովորում եյին սկիզբնական շրջանում, վորտեղից նրանք առաջ են քաշվել: Ահա դեպի այդ բանվորական մասսայական կազմակերպությունները և այլն է, վոր ձեզանից յուրաքանչյուրը պետք է ձգտի. յուրաքանչյուրը ձեզանից առաջինը պետք է լինի վոչ միայն գուտ կուսակցական բժիշկում, այլ նաև ան-

կուսակցական, բանվորական մասսայական կազմակերպութիւններում: Ամեն մի անկուսակցական, բանվորական կազմակերպութեան մեջ դու կարող ես և պարտավոր ես քո աշխատանքով ծառայել մեր կուսակցութեանը:

Կոմմունիստի կոչումը ամեն ինչից բարձր է

Տասնևհինգերորդը՝ դա այն է, վոր հիշես, թե չկա ավելի բարձր կոչում, քան Ռ. Կ. Կ.-ի անդամի և դրա հետ միասին Կոմինտերնի անդամի կոչումը: Հիշիր, վոր պատկանում ես այն կուսակցութեանը, վոր ստեղծված է ընկ. Լենինի և բանվոր դասակարգի լավագուշն մարտիկների կողմից:

Հեղափոխութեան տարիների ընթացքում շատ անհարապատ տարրեր են փորձել մտնել մեր կուսակցութեան մեջ: Նրանք աշխատում ելին իրենց կեղտոտ ձեռքերով աղտոտել մեր դրոշմ: Բայց նրանց այդ չհաջողվեց: Մենք նրանց

վռնդում ելինք հարյուրներով ու հազարներով: Մեր դրոշմ մնաց անբիծ:

Այժմ, յերբ ամեն մի ազնիվ բանվորին իրավունք է տրվում մտնել մեր կուսակցութեան մեջ, դառնալ նրա դրոշակակիրներից մեկը, պետք է գիտակցել այդ խնդրի ամբողջ կարևորութիւնը: Ահա այն խորհուրդները, վոր յես կարող ելի ձեզ տալ:

IV. ԼԵՆԻՆԱՅՆ ԿՈՉՈՒ

Յուր բոլորդ մտնում եք մեր կուսակցութեան մեջ անմիջապէս Վլադիմիր Իլյիչի մահվանից հետո, վոր ցընցեց վոչ միայն մեր յերկրի բանվորների թրտերը այլ և ամբողջ աշխարհի աշխատավորութեանը: Ձեզ արդեն անվանել են «Լենինյան կոչ»: Ի հարկե, մեր ամբողջ կուսակցութիւնը հանդիսանում է Լենինյան կոչ, վորովհետև ընկ. Լենինը կանգնած էր նրա որորոցի մոտ: Բայց դուք հանդիսանում եք նոր «Լենինյան կոչ». դուք ընդունվում եք կու-

սակցության մեջ ա՛ն ժամանակ, յերբ մեր ուսուցիչը փակել է աչքերն ընդմիշտ: Այդ կորուստը վողբում են ամբողջ աշխարհի բոլոր գիտակից աշխատավորները — գյուղացիները Ալբանիայում, նեգրերը՝ Ամերիկայում, և բանվորները՝ Չինաստանում: Ամեն տեղ, ուր կան գիտակից բանվորներ ու գյուղացիներ, ամեն տեղ վողբում են այդ կորուստը: Դա մեծ սիմվոլ է: Դուք մտնում եք կուսակցության մեջ՝ վորոշ ուշացումով, բայց ա՛նպիսի մոմենտին, յե՛րբ ամբողջ կուսակցությունը ցնցված է մինչև խորքերը: Դուք հասկանում եք, թե զրանով ինչպիսի հրակայական պարտականություններ են դրվում ձեր բոլորիդ վրա:

Ինչպես արածագնեցի՞նք բանվորները Լեհի՞նի մահվան

Շատերի մեջ նկատվում էր անմիջական շարժում — Լեհի՛նը հեռացել է, հարկավոր է շուտ մտնել կուսակցու-

թյան մեջ, հավաքվել մի տեղ, վորպեսզի ոգնենք Լեհի՛նի փոխարինումին: Դա ճիշտ բնագդ էր, բանվորների դասակարգային ուղիղ գիտակցություն: Վո՛չ միայն անչափ վողբը տիրեց մեզ բոլորիս, այլ նաև ելեբտրական կայծ անցավ ամբողջ բանվոր դասակարգի միջով, ի մի հավաքեց նրա գիտակից մասը: Յե՛վ բանվորները, վորպես կյանքի մարդիկ, գործնական պայքարողներ, հենց սգի ըոպային առաջադրեցին նաև գործնական լուծում: Այդ գործնական լուծումը կայանում էր նրանում, վոր մասսայորեն մտնեն ընկ. Լեհի՛նի ըստեղծած կուսակցության մեջ և ոգնեն Լեհի՛նի փոխարինելուն:

Մեր առաջ հիմա պատմության մեջ դեռ չտեսնված կերպով բացվեց բանվոր դասակարգի ամբողջ մեծությունը: Չե՞ վոր վո՛չ վոք նախորոք չեր պայմանավորվել, մեկ գործարանը չգիտեր, թե ինչ էր մտածում մի այլ գործարան,

բայց այնուամենայնիվ՝ ամբողջ Ռուսաստանում, ամբողջ հանրապետությունների Միություն մեջ, մենք տեսնում ենք միևնույնը։ Ամեն տեղ, ուր կան բանվորներ, նրանք միատեսակ օրձագանքեցին Վլադիմիր Իլյիչի ժառանգը։ Ինչ է նշանակում այդ։ Դա նշանակում է, վոր 10.000 վերստ տարածություն վրա ցրված բանվորների միջև գոյություն ունի անթեղ հեռագիր, վորը սրտից սիրտ ձգեց մի լուր - մեռել է Լենինը։ Յեվ մի միտք վառվեց այդ բոլոր սրտերում. մտենք կուսակցություն մեջ, վորպեսզի միատեղ կատարենք այն մեծ աշխատանքը, վոր սկսեց Վլադիմիր Իլյիչը։ Մինչև հիմա աշխատանքը կատարվում էր նրա դեկավարությունից։ Հիմա նա չկա՝ ուրեմն նրան պետք է փոխարինել։ Այդ անթեղ հեռագիրը հենց այն մեծությունն է, վոր կա բանվոր դասակարգի մեջ։ Դա նրա բնագոյն է։ Նրա դասակարգային ուղիղ զգացմունքը։

Յեվ Վլադիմիր Իլյիչը տեսներ այն ինչ կատարվում է ներկայումս, դա ներառում է ամենամեծ պարզեցում կլինի։ Նրա ժառանգից հետո՝ մեր աչքերի առաջ մի անսահման մարդկային ծով ցրվեց։ Մենք տեսանք միլիոնավոր մարդիկ, չորս ու չորս գիշեր՝ 25 աստիճան ցրտի տակ, յերեխաները ձեռքներին՝ կանգնած սպասում եյին, վորպեսզի միմիայն մոտենան Վլադիմիր Իլյիչի մարմնին։ Յեվ բավական էր միայն մի քանի միլիցիոներ, վորպեսզի կարգ պաշտպանվեր։ Այդ նրանից էր, վոր ինչը մասսան կարգապահ էր։ Բոլորը լռել էյին, բոլորը հասկանում էյին, վոր ապրում են մի մեծ մոմենտ։ Բոլորը հավաքվել էյին, մոտեցել էյին մի տեսակ իրարու, վորովհետև հասկանում էյին, թե հեռացավ մեզանից մեծ հանձարը։

Մեռ ապագան

Այդ բոլորը միատեղ վերցրած՝ բոլորը

ինչ կատարվում է մեր աչքերի առաջ՝ հույս է տալիս մեզ, մեր ամբողջ կուսակցության, վոր մենք մեր առաջ դրված բոլոր մեծ խնդիրները կարող ենք լուծել: Յեվ այն հսկայական մասսան, վոր իր փորձով, կյանքի գիտություններ, սառնասրտություններ, արիություններ հոսում է դեպի մեր շարքերը, ել ավելի հուսադրում է աշխուժացնում է մեզ Յեվ ինչքան ել ծանր լինի մեր կորուստը, մենք կարող ենք վստահություններ նայել դեպի ապագան:

1924 թիվը վատ տարի չէ մեր տրնտեսությունն ու արդյունաբերությունն կյանքում: Բայց այդ տարին մեր որոշ սցուլցի մեջ միշտ պատած կլինի սրգի շրջանակներում: Վորովհետև այդ տարում մենք կորցրինք լավերից լավագույնին: Կորցրինք նրան, ով կաշծները չեց բանվոր դասակարգին, ով հավատում էր աշխատավորության բազմամիլիոն մասսաներին: Հավատում էր

նրանց՝ իբրև ստեղծագործողներին— հաստատ գիտեր, վոր հենց բանվորական շրջաններում, բանվորական տնակներում են տրոփում լավագույն սրտերը: 1924 թիվը ծանր տարի չէ: Ծանր տարի չէ ամբողջ միջազգային պրոլետարիատի համար: Բայց տեսնելով բանվորների շարժումը դեպի մեր կուսակցությունը, կուսակցության հսկայական աճումը ի հաշիվ բանվորների, «ժառանգական պրոլետարիատի» — վորը ուրիշ վոչինչ չի կարող ցանկանալ բացի իր չեղրի ազատագրումից և նրա բարձրացումից դեպի ամենավերին աստիճանը, — մենք զգում ենք, վոր Լենինի հանճարը մեզ հետ է, մենք զգում ենք, թե ինչպես այդ հանճարի թևերը շարժվում են մեր ժողովների վրա:

Այս մտքով Լենինը չի մեռել: Նա կենդանի չէ մեր կուսակցության մեջ մտնող ամեն մեկի մեջ: Տարիներ ու տարիներ մենք կուսույնասիրենք

նրա գրքերը, նրա կտակները, նրա
 պատգամները: Մենք գիտենք,
 թե մեզ համար ինչքան դժվար
 կլինի կառավարել Ռուսաստանը,
 հանրապետութիւնների Միութիւնը, և
 ղեկավարել Կոմիւնտերնը առանց ընկ.
 Լենինի: Մեզ հետ եր մի մարդ, վոր
 տեսնում եր տարիներ, ամբողջ տաս-
 նյակ տարիներ առաջ, վոր կարողանում
 եր աշխատել ինչպես վոչ վորք, վոր կա-
 րողացաւ ձեռք բերել անչափ վստահու-
 թիւն անգամ իր հակառակորդների կող-
 մից. մի մարդ, վորի յետևից կարելի
 յեր գնալ և գնում եյին չմտածելով՝
 հավատարիմ անձնվիրութեամբ ծառայե-
 լով գործին: Ի հարկէ, կորցնել այսպի-
 սի ղեկավարի — դա ծանր հարված եր
 կուսակցութեան համար: Բայց յեթե
 մենք ցանկանում ենք լինել արժանի
 մեծ Լենինին, ուրեմն պետք ե հիշենք,
 վոր նա սովորեցրել մեզ յերբեք չընկ-
 ճւիւել: Տասնյակ տարիների ընթացքում

մենք կկատարենք մեր հիշատակի պարտո-
 քը, վորովհետև Ռուսաստանը յերբեք
 չի մոռանա լընկ. Լենինին: Հետու չե
 այն ժամանակը, յերբ նոր տարեթիվը
 կտարվի ընկ. Լենինի ծննդյան օրից,
 վորովհետև նա նոր դարաշրջան ստեղ-
 ծեց մարդկութեան կյանքում, նա գած-
 րից բարձրացրեց բանվոր դասակարգը,
 վոր վարձու ճորտ եր: Լենինը նոր եջ
 բացեց մարդկութեան պատմութեան մեջ:
 Ձեզ, Լենինյան կոչի որերին կուսակ-
 թեան մեջ մտնողների վրա, մեզ հետ
 միասին բաժին ե ընկնում շարունակել
 այն մեծ գործը՝ վոր սկսել ե ընկ. Լե-
 նինը: Դրա համար, յերբ վոր դուք դժ-
 վարանաք, յերբ զիսցիպլինայի լուծը
 մաշի ձեր վիզը, յերբ վոր ձեր մեջ ա-
 ռաջ գան տատանումներ, յերբ չբավակա-
 նանան ձերութերը և դժվար աշխատանքն
 ու ժառապառ անի ձեզ, այդպիսի դժվար
 րոպեներին թող ձեր առաջ կանգնի Լե-
 նինի մեծ դեմքը, վոր զիտեր մեծ տան-

ջանքներ ու զրկանքներ տանել, բայց
զիտեր և ուղիղ նայել մահվան ղեմքին
և գիտեր մի միտք, մի կըրք, մի ցան-
կություն — ծառայել իր ժողովրդին,
ծառայել միջազգային բանվոր դասա-
կարգին։ Նա, ինչպես վոչ վոք՝ սիրում
էր աշխատանքի մարդկանց, հասարակ
աշխատավորներին։ Յեւ չնրա դեկավա-
րությամբ բանվոր դասակարգը ուղղեց
իր մեջքը, դարձավ հսկա դասակարգ,
տիրեց մեծ յերկրին, վոր դեռ մի քա-
նի տարի առաջ տնքում էր սև հար-
յուրակային կալվածատերերի և ժան-
դարմաների լծի տակ։

Լենինից մենք ստացանք մեծ ծառա-
յություն։ Մենք բալորս, ձեզ հետ միա-
սին, մեծ աշխատանքի մասնակիցներ
ենք հանդիսանում։ Ամենամեծ դժվա-
րությունները մնացին անցյալում, բայց
դա դեռ չի նշանակում, թե հետագա-
յում ամեն ինչ հարթ ուղիով կընթա-
նա։ Ի հարկե, դեռ քիչ դժվարություն

ներ ու զրկանքներ չեն սպասում մեզ
մեր ճանապարհին, բայց ամենամեծ
դժվարություններից ընկ. Լենինը մեզ
անցկացրեց։ Ուրեմն, յեկեք գնանք այն
ճանապարհով, վոր այդպիսի հզոր ճա-
ռագայթներով լուսավորեց Վլադիմիր
Իլիչը, վոր այդպիսի զարմանալի պար-
զությամբ ցույց տվեց ընկ. Լենինը և
հասցնենք մինչև վերջ ընկ. Լենինի ըս-
կած մեծ գործը։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- I. Կոմմունիստական կուսակցության
պատմությունը 3
- II. Նոր շրջանի սկիզբը մեր կուսակցու-
թյան մեջ. 27
- III. Տասնևհինգ կանոններ կուսակցության
նոր անդամների համար 63
- IV Լենինյան կոչը 89

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0179411

